

PASCAL BRUCKNER

81 fre
385

Căpăunii anonimi

Romane psy

3
TREI

Pascal Bruckner

CĂPCĂUNII ANONIMI

urmată de

ȘTERGĂTORUL

Două povești

Traducere din limba franceză și cuvânt înainte de:

Muguraș Constantinescu *o n l.*

Editori:
SILVIU DRAGOMIR
VASILE DEM. ZAMFIRESCU

Tehnoredactarea computerizată:
CRISTIAN CLAUDIU COBAN

Coperta:
FABER STUDIO (Silvia Olteanu și Dinu Dumbrăvician)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BRUCKNER, PASCAL

Căpcăunii Anonimi / Pascal Bruckner ;
trad.: Muguraș Constantinescu. – București :
Editura Trei, 2002

p. ; cm
ISBN 973-8291-28-3

I. Constantinescu, Muguraș (trad.)

821.133.1-32=135.1

Această carte a fost tradusă după:
LES OGRES ANONYMES. Suivi de L'EFFACEUR, Deux Contes
Pascal Bruckner, Bernard Grasset, Paris

© *Éditions Grasset & Fasquelle*, 1998

© Editura Trei, 2002
C.P. 27-40, București
Tel./Fax: +4 01 224 55 26
e-mail: editura-trei@fx.ro
www.edituratrei.ro

ISBN 973-8291-28-3

Cuprins

<i>Despre căpcăuni și căpcăunitudine la Pascal Bruckner (Muguraș Constantinescu)</i>	<i>9</i>
--	----------

CĂPCĂUNII ANONIMI	17
<i>Ca voi și ca mine</i>	<i>20</i>
<i>Un servitor prozelit</i>	<i>23</i>
<i>O boală persistentă</i>	<i>34</i>
<i>Balthus face curte</i>	<i>51</i>
<i>Ultima șansă</i>	<i>59</i>
<i>Dăruirea de sine</i>	<i>69</i>

ȘTERGĂTORUL	77
<i>Dulăul invizibil</i>	<i>85</i>
<i>O răpire improvizată</i>	<i>90</i>
<i>În măruntaiele reci ale pământului</i>	<i>99</i>
<i>Tulburarea paznicului</i>	<i>107</i>
<i>Cel mai frumos dintre gândaci</i>	<i>118</i>
<i>Compașiunea captivului</i>	<i>126</i>
<i>Mântuirea prin foc</i>	<i>133</i>

*Pentru Anna, care își va întâlni într-o zi
căpcăunul și îl va devora
Pentru Eric, care l-a digerat pe al său*

Despre căpcăuni și căpcăunitudine la Pascal Bruckner

Cunoscutul eseist, filosof și romancier, Pascal Bruckner, răsplătit cu premiul Médicis pentru eseu și cu premiul Renaudot pentru roman, și-a surprins și încântat cititorii, publicând și un volum de povești, *Căpcăunii Anonimi* (Grasset, 1998), care însă, vom vedea, sunt mai ales povești de copii pentru adulți. Bruckner a ales acest gen, controversat și uneori marginalizat, într-o epocă în care povestea tradițională își manifestă vitalitatea și prin insinuarea în roman, prin metamorfozarea în poveste cultă, prin modul în care hrănește eseul sau prin reflecția teoretică pe care o inspiră.

Ne propunem în acest scurt articol, care prefațează traducerea poveștilor lui Bruckner, să analizăm tocmai ecourile și reminiscențele de basm cu căpcăuni într-un roman ca *Hoții de frumusețe* (Editura Trei, 1999, traducere Magdalena Popescu) și în cele două povestiri din volumul de față, subintitulat, de altfel, chiar *Două povești*, precum și relațiile fructuoase între roman, basm și eseu la Pascal Bruckner.

Mai multe elemente ar putea fi considerate ecouri de poveste în romanul *Hoții de frumusețe*, fină și lucidă analiză a evoluției și degradării unor mitologii ale anilor '60. Mai întâi, cabana solitară, ascunsă în pădure, amintește de locuința căpcăunului din povești, trăind izolat de lume, sau de casa-castel a lui Barbă-Albastră, figură căpcăunescă, la rândul său. Locatarii săi, un cuplu, trăind cu nostalgia sloganurilor din mai '68, sunt slujiți de un pitic straniu, alt personaj din arsenalul feeric tradițional. „Fănarul” lor, acel laborator-închisoare, în care prin mijloace moderne se înălătură și colectează frumusețea tinerelor prizoniere, aflat în pivniță, spațiu al spaimei și al tulburării, cum îl vede Bachelard, amintește și el de cabinetul sumbru al lui Bar-

bă-Albastră. Hélène, frumoasa și tânăra captivă, este văzută ca o „zână”, iar fetița, pe care doctorul o va adopta, ca o „mică zână”.

O doză de cruzime, un grăunte de ferocitate, dar și o anumită ambiguitate, care își pun amprenta pe povestea acestor hoți străni, par să vină din lumea căpcăunilor unui Perrault sau a unei d'Aulnoy pentru a ajunge transfigurate la un Tournier, toți fascinați de mitul complex al căpcăunului. Într-o dedicație de exemplar, Pascal Bruckner recunoaște această cruzime, fiindcă el vorbește de romanul său ca de „o poveste cu zâne la Marchizul de Sade”, iar într-un interviu îl numește chiar o „poveste crudă”.

Locuința ciudatei familii în trei se găsește într-un cadru feeric, dar care ne lasă să presimțim ceva tulbure și neliștitor. Deși tonul este adeseori ironic, basmul este clar evocat prin pomenirea celor șapte pitici din *Albă ca Zăpada*. Ne interesează în mod deosebit aici natura complicată a personajului-căpcăun; „tristețea”, „melancolia”, „nenorocirea” și chiar „lacrimile” lui Jérôme Steiner, stăpânul cabanei-castel, anunță pe cele ale Ștergătorului, din povestea cu același nume de Bruckner, și nu sunt foarte departe de melancolia Fiarei din *Frumoasa și Fiara* de Doamna de Beaumont. Această „tristețe” a lui Steiner, pe care o regăsim și la unele personaje ale Doamnei d'Aulnoy, asupra cărora apasă un blestem greu, este semnul unor naturi contradictorii prin sfâșierea între tristețe și bucurie, între blândețe și violență, între melancolie și nebunie, la care binele și răul se amestecă și se întrepătrund, fiind departe prin aceasta de claritatea și simplitatea naturii umane din poveștile tradiționale în care, cum spune Claude Bremond, „cei buni sunt răsplătiți, cei răi sunt pedepsiți”, nelăsând loc pentru ambiguitate.

Printr-o seamă de caracteristici, locuitorii cabanei pot fi priviți ca o actualizare și nuanțare a căpcăunului din povești: ei „devorează” frumusețea și tinerețea victimelor pentru a și le încorpora, tot așa cum, subliniază Eliade, anumite popoare canibale mănâncă oameni nu împinși de foame ci din dorința de a-și apropria calitățile lor. Romanul lui Bruckner este, așadar, o metamorfoză îndepărtată a poveștilor cu căpcăuni, bine ilustrate de autorii deja po-

meniți, și anunță prin câteva elemente povestirea pentru copii *Ștergătorul*, adevărată poveste crudă și filosofică în același timp.

Absența separării nete între cei buni și cei răi caracterizează, vom vedea, și cele două povești ale lui Bruckner, reunite în volumul *Căpcăunii Anonimi*, care, chiar din titlu, îmbină feericul tradițional și aluzia ironică la actualitate, prin evocarea grupurilor de reinserție de tipul „alcoolicii anonimi”. Nu ne miră faptul că Bruckner a ales căpcăunul ca personaj titular; la sfârșitul de secol și mileniu când publică el cartea, imaginarul contemporan, al unui timp de trecere, de punte între epoci, este locuit de vampiri, de mutanți, de tot felul de făpturi stranii, iar ființa diferită, blestemată, monstruoasă sau numai ambiguă, trăind la frontiera a două lumi, a două regnuri, a două regimuri, devine parcă și mai pregnantă.

Găsim astfel căpcăunii în toată ambiguitatea lor — „Căpcăunul, ne spune Bouloumié, este un monstru cu puteri supranaturale, o ființă fermecată, care parcurge regnurile și aparține fiecăruia dintre ele fără ca să știm prea bine dacă el este de natură umană, animală sau divină.” — la povestitori de la sfârșitul secolului al XVII-lea ca Perrault și d'Aulnoy, dar și la scriitori de la sfârșitul secolului al XX-lea ca Tournier, Chesseaux sau la psihanalisti precum Christiane Olivier, care își propune să descrie și „analizeze” „căpcăunul” nostru „interior”, adică violența care ne bântuie. Am putea deci spune că adeseori căpcăunii intră în povești, în povestiri sau romane pentru a ne vorbi despre căpcăunitudinea noastră și cea a lumii în care trăim.

Propunându-ne ca personaj central al primei sale povești un căpcăun, sfâșiat între datoria de a-și perpetua rasa și dorința de a scăpa de secole de maledicție, Bruckner pare să nu fi uitat ambivalența mitului căpcăunului care vine din timpuri imemorabile, nici figura neliniștitoare pe care o constituie el în poveștile predecesorilor săi. Ca orice personaj mitic căpcăunul are ceva din ambivalența sacralului, el atrage și respinge, el fascinează și sperie, ca toate manifestările puterii din lumea de dincolo. Printr-o maledicție milenară, căpcăunul pofteste mai ales carnea fra-

gedă a copiilor, dimensiune mult subliniată de poveștile lui Bruckner.

Tocmai de aceea ambiguitatea sa reiese mai ales din relațiile lui cu copiii, ceea ce dă uneori acestei figuri o conotație parentală (să nu uităm că la Chassex căpcăunul este tatăl cu autoritatea sa devoratoare, iar Abel al lui Tournier este și el patern, protector și căpcăunesc în același timp).

Și la Perrault căpcăunii sunt marcați de o anumită ambiguitate: în *Motanul încălțat*, căpcăunul este o ființă civilizată, care iubește mondenitatea și oferă o ospitalitate necondiționată; în plus el are darul metamorfozei pe care îl etalează pentru a-și amuza musafirul. În *Frumoasa din Pădurea adormită* Regina Căpcăună are totul din înfățișarea unei regine de rasă omenească, deși este temută de curteni și de fiul ei. Este vorba aici de o figură maternă devoratoare a autorității fiului ei și a personalității nurorii sale. Ea este „soacra absolută” care nu se mulțumește să o marginalizeze pe nora ei, dar vrea să o devoreze în sensul propriu al cuvântului. Regina Căpcăună pare a fi o natură dublă, jumătate om, jumătate căpcăun, sfâșiată între natură și cultură, între oraș și pădure, între crud și gătit. Atâta vreme cât trăiește în capitală, la Curtea regală ea se comportă ca o regină, ca o ființă omenească, dar căpcăunitudinea ei ereditară o atrag către casa din pădure unde natura ei bestială se dezvăluie și se dezlănțuie. Bestialitatea ei nu este însă complet ruptă de umanitate și regalitate fiindcă, printr-un scandal gastronomic, Regina vrea să-și mănânce nepoții și nora, nu ca o carne crudă, ci gătiți și asezonați cu sos Robert, indiciu de mare rafinament culinar. Sfârșitul ambiguu al poveștii introduce o notă de șăgălnicie din partea povestitorului, pe care o vom găsi și la Bruckner, fiindcă ultima frază pare să mizeze pe sensul figurat al termenului „a mângâia”, lăsând să planeze îndoiala peste ce înseamnă de fapt să fii fiu de Căpcăună. Regina devoratoare moare, iar fiul ei este mâhnit dar „se mângâie mai apoi cu frumoasa lui soție și cu copiii săi”. Întrebarea asupra modului în care un fiu de Căpcăună se „mângâie” cu copiii săi a fost deja pusă de François Rigolot, dar răspunsul la ea este greu de dat; vom găsi poate un răspuns în povestea lui Bruckner care pare să morali-

zeze asupra faptului că nu te vindeci niciodată de condiția de căpcăun.

Deja în eseuul său *Tentația inocenței*, în tableta „O logică a canibalismului”, Bruckner medita asupra lăcomiei și canibalismului societății noastre dominate de consumism, semnalând simptomele de căpcăunitudine care îl preocupă acum: „E un stomac în stare să digere orice, un cod in-submersibil care își recuperează propria contestație pentru a renaște mai bine. Căci revoltându-te împotriva conținuturilor ei, i te supui mai bine. Ironie supremă a consumismului: să ne lase să credem că a dispărut în vreme ce nu există nici măcar un domeniu pe care să nu-l contaminez.”

În povestea sa despre căpcăunii anonimi, autorul pare să ne prevină prin Dedicatie că avem fiecare partea noastră de căpcăunitudine, care trebuie înfruntată și asumată. Prin acest căpcăun modern care are aparența omului contemporan, autorul ironizează clișeele culturale și civilizaționale ale epocii noastre. Deja noțiunea de „căpcăunitudine” (*ogritude*), care rimează cu cele de „negritudine”, „algeritudine”, „belgitudine” etc. are o conotație de actualitate, punând aproape parodic problema cunoașterii și recunoașterii unei identități, a unei diferențe, a unei specificități.

Un amestec ironic de referințe vechi și moderne caracterizează viața căpcăunului nostru: Balthus Zaminski este crescut de un slujitor vegetarian, Carciofi, care vrea să-l convertească la regimul său. Obsesia hranei sănătoase și energizante, care alimentează atâtea publicități, este și ea ironizată cu finețe. Ca și Regina Căpcăună a lui Per-rault, Balthus iubește rafinamentul și sofisticarea și aceasta se vede prin cultura lui gastronomică; el cunoaște și respectă „biblia” căpcăunilor *Arta de a găti bebelușii* și lucrează el însuși la redactarea unui *Ghid al vinurilor pentru carnea de copil*. Ca o ființă cultivată și educată, el mănâncă anumite feluri, ascultând anumite bucăți muzicale. Ca și vampirii sau vrăjitoarele, alți paria blestemați, căpcăunii ascultă de anumite ritmuri cosmice: în nopțile cu lună plină impulsivitatea lor canibală este devastatoare, irepresibilă.

De la început, Bruckner ne prezintă pe eroul său sfâșiat între natura animală și natura umană. Toate mijloacele și instrumentele societății noastre moderne sunt puse în mișcare în tentativa lui Balthus, îndemnat și ajutat de servitorul său, de a scăpa de ereditate: consultație la un generalist, ședințe pe divan cu un psihanalist, administrarea de minerale și vitamine, căutarea unei soții, frecventarea unui grup de reinserție. Rezultatele sunt însă slabe. Tot mai copleșit de maladia sa, transformat de diferitele regimuri într-un uriaș obez, Balthus se hotărăște la un sacrificiu de sine, la un dar de sine nemai-întâlnit, printr-un număr de circ „extravagant și abominabil”, în aparență, destul de perfid, în realitate. În Ajunul sărbătorii de Crăciun, el își va mărturisi în fața publicului de la circul unde este angajat ca om de serviciu, public alcătuit mai ales din copii, căpcăunitudinea, își va face „mea culpa”, după care se va arunca într-un cazan uriaș, cu apă clocotită, pregătit special pentru aceasta, spre a se transforma în hrană oferită copiilor pe un platou mare. În ciuda indignării câtorva părinți, majoritatea copiilor se vor distra la acest număr extravagant și vor savura carnea de căpcăun. Dar cadoul de Crăciun făcut de Balthus nu este atât de sublim pe cât pare fiindcă, înainte de a se arunca în cazanul ucigător, Balthus Zaminski, căpcăun din secolul al XX-lea, face cu ochiul către servitorul său ca pentru a-i aminti că oricine mănâncă oricât de puțină carne de căpcăun devine căpcăun la rândul său.

Propunându-ne acest personaj care ar putea, la o primă vedere, să vină din negura vremurilor, Bruckner vorbește de fapt, folosind cu măiestrie acea scriitură a cruzimii care l-a consacrat, despre căpcăunitudinea omului modern, lacom ca și societatea care l-a produs și îl modelează, aflat în dificultate de comunicare, în ciuda mașinii uriașe, pusă în mișcare tocmai pentru o mai bună comunicare, fiindcă adesea la el căpcăunitudine rimează și se asociază cu solitudinea. Figura căpcăunului modern îi permite să ironizeze, mergând până la deriziune, ceea ce consumismul canibal, semnalat în *Tentația nevinovăției* ca îngrijorător, propune drept remediu pentru bolile omului modern.

Putem vedea, aşadar, cum motivul căpcăunului, venind din imaginarul mitologic, traversând imaginarul basmului, intră la Bruckner în eseu ca metaforă a societăţii de consum, se metamorfozează în romanul *Hoşii de frumuseţe* până la a-l apropia de o povestire crudă pentru a ajunge apoi în cele două poveşti filosofice din volumul de faţă, în care avocatul Zaminski şi, cum vom vedea, chimistul Folcone constituie avataruri moderne ale căpcăunului.

Paul Folcone, personajul central din povestea *Ştergătorul*, are şi el ceva dintr-un căpcăun prin aplecarea lui de a „devora”, ştergându-le, frumoase chipuri de copii; el poate fi apropiat, în acelaşi timp, de hoşii de frumuseţe deoarece, ca şi ei, suportă cu greu frumuseţea şi fericirea celorlalţi, mai ales cea a copiilor; am putea chiar vedea în această povestire o metamorfoză a romanului hoşilor, adaptat şi simplificat pentru tinerii cititori. Ştergătorul este şi o actualizare a vrăjitorului, a magicianului rău, care se răzbună pe cei care îl ofensează sau îl ignoră, vrăjindu-i. El aminteşte şi de savantul care face invenţii extraordinare, frecvent în povestirile de science-fiction: e vorba în cazul său de vopseaua care şterge orice, mai ales viaţa, de „radiera universală”. Dacă produsul miraculos al chimistului este marcat de negativitate, relaţia între ştergător şi posibilul şters este marcată de o anumită ambiguitate; în cuplul, călău/victimă, prădător/pradă, temnicer/prizonier culpabilitatea este când de o parte, când de cealaltă, fiindcă lipsa fericirii unuia, vom vedea, priveşte şi pe celălalt. Mathieu copilul-victimă se simte vinovat în faţa călăului său, al cărui chip exprimă o „tristeţe abisală”. Relaţia între bătrânul chimist şi copilul prizonier primeşte conotaţii paterne şi filiale; nu se mai ştie cine îmblânzeşte pe cine, cine este prădătorul, cine este prada, fiindcă vrăjitorul cel rău se transformă în dădăcă ocrotitoare. Folcone, ratat şi uruz, ofensat şi provocat, iritat de frumuseţea şi fericirea copiilor, este cuprins de tulburare şi apoi atras de o reverie de paternitate, de modelare a copilului, prădătorul schimbându-se în protector; relaţiile lor sunt din ce în ce mai strânse şi viaţa unuia pare să depindă de celălalt.

Când, în timpul unui accident de laborator, copilul răpit salvează viaţa răpitorului său, viziunea despre existen-

ță a acestuia este zguduită; călăul este, ca să spunem așa, „chinuit” de bunătatea și generozitatea victimei sale. Respectând spiritul poveștii tradiționale în care cel rău care se căiește este salvat, autorul *Ștergătorului* dă această șansă de mântuire personajului său inițial malefic.

Poveștile din *Căpcăunii Anonimi* au fost numite, rând pe rând, povești filosofice, povești crude, povești de copii pentru adulți, și, cum sperăm să o fi arătat, ele au câte ceva din toate acestea, purtând însă amprenta cărților lui Bruckner: un suspans de acțiune polițistă, un grăunte de cruzime, o anumită tandrețe, o privire lucidă și ironică asupra lumii contemporane, o mare intensitate a vieții, o ingeniozitate a ficțiunii care, toate reunite, dau ceea ce am putea numi „marca Bruckner”. Ele au acele trăsături pe care în eseul său din 1995 Bruckner le găsea în basmul adevărat, opus dulcegăriilor de tip Disneyland. Îl vom parafraza și vom spune cu titlu de concluzie că poveștile sale constituie un ghid subtil, care orientează fantasmemele și ambivalențele către un deznodământ coerent. În acest sens, ele au cu siguranță o funcție educativă, fiindcă disciplinează haosul interior în ciuda violențelor care au loc în el.

Muguraș Constantinescu

CĂPCĂUNII ANONIMI

În ziua când împlini douăzeci și cinci de ani, Balthus Zaminski, căpcăun de felul său, făgădui slujitorului său Carciofi că n-o să mai mănânce niciodată copii. Gata, voia să se îndrepte. Pe crucea mea, să mor dacă spun minciuni. De data asta treaba era serioasă:

— Îți jur, Carciofi dragă, poți să mă duci într-o creșă de copii mici, am să fiu mai cuminte decât un mieluşel. Lucrurile astea mă dezgustă acum. Dacă ai şti cât de eliberat mă simt, ce minunat este!

Slujitorul plânse, îngenunche, mulțumi lui Dumnezeu și desfăcu o sticlă de șampanie. Evenimentul trebuia sărbătorit. Și ce eveniment! Stăpânul lui cel drag pune capăt, prin puterea unui jurământ, la secole de blestem.

Ca voi și ca mine

Balthus Zaminski nu era unul dintre acei căpcăuni grosolani, cum vedem prin poze, pântecos, cu mustăți pe oală, cu hainele murdare, pătate de sânge și grăsime. Nu, nu era o brută carnivoră care scoate răgete fioroase, ci un *domn* deosebit de elegant, întotdeauna bine ras, doar cu mâinile un pic cam vânjoase și cu dinții foarte ascuțiți. Dar când nu râdea în hohote — în asemenea împrejurări dădea la iveală niște incisivii tăioși ca briciul — și când purta mănuși faptul trecea neobservat. Cei din neamul Zaminski erau aristocrați. Originari din Polonia, plecaseră din ținuturile natale cu patru veacuri în urmă și se împrăștiaseră în lumea largă. Balthus avea rude peste tot. Un unchi al lui era magistrat în Africa de Sud, un altul consilier de stat în Danemarca, un văr făcea avere la New York, un altul trăia în Australia. Dar nu toți erau căpcăuni. Numai cei din Franța revendicau acest titlu din tată în fiu, din mamă în fiică, fără nici o discriminare. Dacă aveai norocul să nu fi mâncat de părinți până la zece ani — aceasta este data limită până la care se consumă un copil, fiindcă mai târziu devine ațos, tare ca talpa —, primeai mai apoi o educație aleasă. Servitorilor

le cădea în seamă să-i ocrotească pe micuți până la vârsta salvatoare.

Pentru a înțelege bine acest fenomen, trebuie știut că neamul căpcăunilor, descinzând pesemne din zeul Cronos care își devora propriile odrasle — în privința aceasta istoricii au îndoieli —, trăia odinioară la hotarele lumii civilizate și de acolo veneau să prade târguri și sate. Răpeau copii cu zecile, se ghiftuiau cu ei și se întorceau o lună-două mai târziu împinși de foame. Dar cum, încetul cu încetul se formă o rezistență împotriva lor, fură împrăștiați, alungați de pe moșiile lor și nevoiți să se amestece cu localnicii. Sălășluiau în munți, în câmpii neprietenoase, în păduri de nepătruns. Își construiau castele cu neputință de cucerit și cetăți întunecoase, de unde ieșeau la pradă cerând răscumpărări de la oameni, luând dijmă de la familiile cu mulți copii. În acele vremuri, așa cum în fiecare cămin un copil era menit Bisericii, un altul era sortit căpcăunului: cel mai adesea era vorba de ultimul născut numit „căpcăunelul”, pentru care orice zi trăită nu era decât o amânare. Când căpcăunul bătea la poartă cu mâinile lui uriașe, amenințând că smulge acoperișul sau că sparge geamurile, tatăl și mama, tremurând ca varga, cu copilașii scâncind pe lângă ei, îi întindeau într-un coș, îm-

brăcat tot în alb, cu un fir de pătrunjel în urechi, pușorul lor, iar căpcăunul pleca fără să le mulțumească, în hohote sălbatice de râs care îi înfiorau până în măduva oaselor.

— Hai, cumetrilor, urla el, la treabă, grăbiți-vă să-mi faceți alt plod. La noapte, dați-i bătaie, și de mai multe ori dacă e nevoie. Să nu care cumva să întârziați cu dijma!

Câteva clipe mai târziu, auzeau ridicându-se din adâncul pădurii un râgâit grozav, cavernos, semn că monstrul isprăvisese de cinat; își făceau semnul crucii, cădeau în genunchi, se rugau la Sfânta Fecioară să-i cruce și să-i blagoslovească iar cu pruncușori. După care mergeau degrabă să-și îndeplinească datoria conjugală.

Dar regii, prinții, seniorii îi urmăriră pe căpcăuni până în castelele lor, le arseră casele, îi capturară și decapitară cu sutele, trecându-i prin foc și sabie pe verii, nepoții și rudele lor, pentru ca această cumplită seminție să dispară pentru totdeauna de pe fața pământului. Câțiva căpcăuni supraviețuірă, ascunzându-se sau deghizându-se sub haina și starea altor profesii și plecară prin orașe să se amestece printre oameni. Născociră un limbaj al lor ca să se recunoască între ei fără să se dea de gol, formară societăți secrete, confrerii de inițiați după modelul carbonarilor, franc-

masonilor, rozacrucienilor, formând rețele întregi cu toată supravegherea poliției. Neamul Zaminski din Franța se număra printre aceștia: sub înfățișarea unor mari burghezi dedicați comerțului și dreptului, ei oficiau în taină ca să-și potolească poftele. E multă vreme, așadar, de când căpcăunii nu mai au chipuri de ucigași sau de sălbatici. Sunt ființe respectabile ca voi și ca mine, care vorbesc englezește, plătesc cu cărți de credit și lucrează la calculator. Tocmai de aici vine primejdia!

Un servitor prozelit

Când tatăl lui Balthus, Benoît Bronislaw Zaminski, fu pe patul de moarte din cauza unei angine pectorale pricinuite de excese alimentare, își convocă fiul în vârstă de treisprezece ani la căpătâi și îi ceru să jure pe Cartea Sfântă a căpcăunilor, *Codex Carnivorum*, că va perpetua tradițiile familiei.

— Dacă îți încalci jurământul o să fii blestemat, iar fantoma mea o să te urmărească și în cel mai îndepărtat colț din univers. Ai jurat și de acum tot neamul Zaminski depinde de tine ca să supraviețuiască. La rândul tău să ceri copiilor tăi

să jure, pentru ca astfel rasa noastră să nu se stingă niciodată. Noi suntem deosebiți, Balthus, să nu uiți asta!

Bietul Balthus! Era sfâșiat. Cum avea să-și țină promisiunea, când doisprezece ani mai târziu făgăduise valetului său exact contrariul.

Dar, trebuie să o spunem, Carciofi nu era un servitor obișnuit. Intrase în slujba familiei Zaminski când avea zece ani. Mai întâi ajutor la bucătărie, trimis pe la cumpărături, deveni mai apoi valet și pe urmă fu folosit exclusiv în serviciul micuțului Balthus, față de care era cu cincisprezece ani mai mare. Îl îndrăgise pe micuț ca un tată, îi supraveghease studiile, educația, îl ajutase în fiecare etapă a vieții, îl sprijinise în momentele grele. Din majordom devenise mentor și duhovnic. Carciofi însuși nu era altceva decât fiu de cârnățar din Bologna, în nordul Italiei. Crescut printre cârnați și jamboa-ne, le găsi curând respingătoare. La șase ani, indignat de omorârea barbară a animalelor, avea să îndemne la răscoală porcii din ferma vecină, fluturându-le pe sub nas șiraguri de cârnăciori și slănină.

— Animale cu rât și coadă, venerabili porci și scroafe, iată ce vă așteaptă, iată ce soartă vă pregătesc oamenii. Deșteptați-vă!

La fel îndemna vacile, vițeii, găștele, gânsacii și puii, avertizând fiecare specie asupra capcanelor ce i se întind. Vorbea astfel cocoțat pe un taburet în mijlocul ogrăzii, în indiferența generală a păsărilor și a mamiferelor. Nimeni nu-i băga în seamă vorbele, în afara tatălui său care îl surprinse într-o zi certând neamul galinaceelor și îl aduse acasă croindu-i la palme și curele. Gândul că propriul lui fiu a putut să incite la revoltă porceii de lapte și godinii, că a vrut să-i saboteze cu bună știință munca ce-i aducea pâinea îl înfurie peste măsură. Carciofi primi o bătaie soră cu moartea de care își aminti ani de-a rândul și fu pedepsit să mănânce mortadela și untură vreme de șase luni, inclusiv dimineața. Asta nu făcu decât să-i sporească aversiunea pentru meseria părintească. Refuză încetul cu încetul salamul, burta, jambonul, pastrama, organele și rinichii. La opt ani deveni vegetarian își repudie pentru totdeauna familia, fugi noaptea de acasă cu o desagă în mână, trecu granița franceză, ajunse la Paris și după alte întâmplări fu angajat la familia Zaminski.

Când află mai târziu — nu bănuise nimic la început — că patronii săi sunt căpcăuni și că se desfată mâncând copii fu cuprins de disperare. Asta îi crea o mare problemă de conștiință; se

gândi să demisioneze. Preferă totuși să uite de scrupule și să păstreze un post bun unde i se respectau preferințele pentru legume și suc de morcovi. La urma urmei, vegetarienii se opun ingerării cărnii de animal, nu se vorbește nicăieri de carne de om. Îl necăjea totuși că scumpul lui Balthus, care ajungea acum la pubertate și arbora o acnee de toată frumusețea, intra în această confrerie monstruoasă. Micuțul fusese inițiat în această artă de tatăl și bunica lui, după cum se obișnuia în familie. I se amestecase carne de copil în mâncare de când era mic, i se inculcase acest gust o dată cu cel de lapte și de bomboane. Și faptul că un copil atât de blând, care arăta înclinații pentru poezie și cinema, mai ales pentru comedii muzicale americane, era împins pe o cale atât de sângeroasă îl scandaliza pe valet. Începu de timpuriu să contracareze propaganda paternă, dar micuțul nu-l asculta și-l respingea. Către vârsta de șaisprezece ani tânărul făcu o adevărată pasiune pentru copii și devora câte trei prichindei pe săptămână. Văduva de maică-sa, o femeie grasuță și ursuză, care fusese inițiată în căpcăunitudine de soțul ei, dar care prefera ciocolata pe care o lua cu pumnul din bombonierele mari presărate peste tot în apartament, mai ales ciocolata neagră umplută cu migdale sau cu

bucățele de alune, maică-sa, aşadar, care se stingea încet în cultul soţului dispărut prea devreme, reuşea cu greu să-i satisfacă nevoile şi trebuia să trimită mereu hăitaşii după provizii pentru fiul său.

Carciofi bodogănea, rodea zăbala, dar tot spera să aducă băiatul pe drumul cel bun, oricare ar fi fost preţul de plătit. Când mama muri în cele din urmă de o criză de apoplexie, urmare a unei alimentaţii prea bogate, profită încercând să-şi recâştige ascendentul asupra protejatului său. În fiecare zi îi critica deprinderile, îl dojenea pentru gusturile lui. Copilul îşi bătea joc de predici, urmându-şi poftele pe care tinereţea şi robusteţea i le înzeceau. Dar Carciofi avea timpul, răbdarea şi geniul persuasiunii. Cu atât mai mult, cu cât Domnul Zaminski tatăl, încântat de serviciile lui, îi încredinţase pe patul de moarte creşterea vlăstarului său — Balthus era singurul lui fiu — şi îi dăduse o mare parte din avere ca să ducă la bun sfârşit această sarcină. Încăunat tutore şi supraveghetor, o dată mama dusă la rându-i, Carciofi avu toată autoritatea necesară ca să-l influenţeze cum voia pe adolescent.

În fiecare dimineaţă, în timp ce îl alinta, îi inculca respectul pentru fiinţele vii, păsări, vite, cai şi, în special, copii. Îi tot cerea să repete că e un

lucru rău să mănânci copii, că așa ceva nu se cade.

— Dar de ce, se înfură Balthus, de ce e o crimă dacă mie îmi place? De vreme ce natura a sădit acest gust în mine, societatea care îmi înfrânează instinctele ar trebui schimbată. Și de altfel am recitat cele zece porunci și Declarația drepturilor omului, codul civil și codul penal. Nu scrie nicăieri că nu ai voie să mănânci copii. Carciofi, dă-mi un motiv serios care să nu fie o chestiune de principiu și renunț imediat.

— Un motiv serios? Dar e evident: copiii sunt prea bogați în grăsimi diverse, mănâncă lapte, brânză, carnea lor este saturată de lipide, de radicali liberi, de acizi nesănătoși. Dacă o ții tot așa, la treizeci de ani vei avea colesterol precum tatăl tău, diabet precum mama ta, te va paște obezitatea, inima îți va fi strânsă ca într-o menghină, arterele ți se vor astupa.

— Încetează, Carciofi dragă, mă sperii. Iată în sfârșit niște argumente serioase și care dau de gândit. Dar viața e scurtă și trebuie să te distrezi.

Și tânărul Balthus își relua expedițiile carnivore cu alți filfizoni de teapa lui.

Cu timpul însă lecțiile servitorului său sfârșiră prin a da roade. După ani întregi de orgie, Bal-

Thus începu să mrditeze la sensul actelor sale. Remuşcarea puse stăpânire pe el: începu să-i fie milă de micuţii pe care îi mânca, chiar dacă îi mânca foarte rafinat, gătindu-i şi asezonându-i, îl înduioşă durerea părinţilor lipsiţi pe neaşteptate de progenitură. Îşi amintea nopţile de groază când tatăl şi mama lui, înnebuniţi de furie, mai ales în nopţile cu lună plină, veneau să-i bată la uşa camerei urlând: „Unde e fiul nostru? Unde e fiul nostru?” Foamea le tulbura minţile, îi făcea să-şi piardă orice simţ al buneicuviinţe. Balthus era terorizat, şi Carciofi îl ascundea de fiecare dată într-o covată de pâine în fundul dulapului, sau chiar în compartimentul de fructe al frigiderului, bine înfofolit. A doua zi, după ce criza trecuse, tata şi mama erau din nou numai lapte şi miere. Alt copil plătise pentru nebunia lor. Şi apoi natura venea în ajutorul lui Carciofi: Balthus avea probleme de digestie, stomacul lui se împotrivea, copiii nu-i mai priiau. Trebuia să înceapă o dietă, să țină regim, să ia pastile. Un căpcăun delicat care are probleme gastrice, era culmea! Pilorul i se înfunda, vezica i se astupa, ficatul i se umfla. Ce ruşine! Trebuia să accepte evidenţa: carnea de bebeluşi dăunează grav sănătăţii. Dar atât de puternic era atavismul, că Balthus continua să se ghiftuiască deşi asta îl îmbolnăvea.

Începuse să facă studii de drept, o altă tradiție în familie. Tatăl lui îi spusese: „Ziua o profesiune onorabilă, noaptea patimile. Între ele un perete etanș. Nimic în profesiune nu trebuie să amintească gusturile pe care le ai. Să nu te îndrepti cumva spre cariera de profesor, preot, educator, instructor de sport, confesor, preceptor, pedagog sau cântăreț.” Și tot buchisind prin cărți avusese confirmarea că este imoral să mănânci copii, chiar și copii săraci sau străini! Funeste prejudecăți, gândea, care îi lipsesc pe oameni de o plăcere atât de mare. Asta îl tulburase: o pasiune atât de intensă pe care toată lumea o condamnă nu poate fi prea cuviincioasă. Se informă discret în jur: i se confirmă că pe toate latitudinile, în toate civilizațiile să mănânci carne de om e foarte prost văzut. Se numește canibalism și cei care îl practică sunt condamnați de ceilalți. Fu zguduit de aceste revelații, își rări expedițiile nocturne, o rupse cu tovarășii lui căpcăunii și se angajă încetul cu încetul pe calea sobrietății și aproape a abstenenței.

Din fericire pentru el, Balthus Zaminski era un băiat extrem de sofisticat, un moștenitor în toate sensurile cuvântului, consecință a unui mediu social înstărit și a unei educații rafinate. Nu nu-

mai că stăpânea mai multe limbi, dar era înnebunit mai mult decât își poate imagina cineva după lucrurile frumoase și după confort. Se vedea uneori de o frivolitate vinovată, parcurgea kilometri întregi ca să-și cumpere încălțăminte de calitate la o cizmărie de comandă, își schimba hainele de două sau de trei ori pe zi, devora revistele de modă și de bucătărie. Îmbrățișarea mătăsii, opulența pielii, foșnetul stofelor îl făceau să intre în transă. Dormea în așternut cu inițialele lui brodate. Și era snob din cale afară: foarte atent cu mediile pe care le frecventa, alegea cu grijă barurile și restaurantele cele mai bune, refuzând tovărășia neciopliților sau a mârlanilor. Locuia împreună cu valetul său într-un apartament cu cinci camere în cartierul Tuileries (dar închiria și un apartament pe Coastă și o cabană la munte). Cu alte cuvinte, banii îi asigurau un avantaj neprețuit: nu trebuia să socotească fiecare bănuț, putea să-și permită orice fantezie. Carciofi îi administra averea uriașă asistat de un specialist în finanțe și îi dădea în fiecare săptămână un cec consistent, pe care Balthus îl cheltuia după bunul lui plac. E mult mai ușor să fii căpcăun atunci când ești bogat!

Balthus avea gusturi alese. Adora muzica bună și îi era cu neputință să facă precum mulți

alți căpcăuni: să savureze un copilaș ca pe un hamburger sau o pizza pe muzică rap, tehno sau de varietăți. Un bebeluș rotofei merita măcar un Mozart, un Bach sau un Mahler, fără de care ospațul ar fi fost ratat. Fiindcă Balthus era un excelent bucătar care ar fi putut să dea lecții și celor mai mari și își pregătea rețetele cu mult timp înainte. Foarte curat în ceea ce-l privea, își făcea manichiura și pedichiura o dată pe săptămână; o cosmeticiană venea să-i îngrijească fața și pielea. Nu uita sfaturile tatălui său: „Evită să salivezi în fața unui băiețuș sau a unei fetițe, face o impresie proastă. Nu-ți arăta gingiile, că sunt prea roșii și stârnesc idei neplăcute. Și, mai ales, nu te duce la dentist: o să-și dea seama imediat de anomalia ta. Câtă vreme mănânci copii ești ferit de carii, de gingivite, de tartru și de abcese, dar cum te oprești încep să-ți cadă dinții.” O dată pe săptămână Carciofi îi pilea dinții cu o pilă groasă de metal care producea un sunet dezagreabil.

Ați înțeles, Balthus Zaminski era un delicat și avea o grijă deosebită pentru persoana și înfățișarea sa. Făcea sport într-un club foarte select și își formase o musculatură onorabilă. Cât despre gustul lui nestăpânit pentru haine — costume de in sau de alpaca, pantofi din piele de crocodil, pulovere de cașmir, paltoane din păr de cămi-

lă —, ele îl ajutau să iasă din rutină, să-și canalizeze pasiunile spre altceva. Carciofi îl încuraja în aceste lucruri fute, numindu-l „puicuță de lux” și însoțindu-l după-amiezi întregi la cumpărături frenetice de unde se întorceau cu brațele pline de pachete, epuizați, visând deja la cumpărăturile de a doua zi.

Timpul trecu, Balthus își termină studiile, fu primit la doctorat și intră într-un cabinet de consiliere franco-american. În ciuda vârstei tinere, deveni repede un avocat căutat, căruia i se iertau unele excentricități: purta părul lung, venea pe role la Palatul de Justiție, fuma țigarele invers, ținând capătul aprins în gură, își pierdea nopțile în cluburi la modă. Arăta o adevărată venerație lui Carciofi, care se îndrepta spre patruzeci de ani, vârstă încă verde, dacă e să-i credem pe specialiști. O epocă de fericire părea să înceapă pentru stăpân și servitor și acesta din urmă, atent să-și îndeplinească toate îndatoririle cuprinse în slujba sa, se gândea deja să găsească o soție potrivită pentru Balthus.

O boală persistentă

Dar vai, mania ancestrală a neamului Zaminski nu putea să dispară atât de repede. În primele luni ce urma ră promisiunii făcute lui Carciofi, Balthus reuși să-și ascundă vechile obiceiuri. Foarte ocupat, muncea din greu, ieșea mult, nu avea mai deloc timp liber. Doar noaptea, în visele cele mai neștiute, imaginea vreunui copilăș rumen învârtindu-se în frigare îl făcea să se trezească ud de transpirație. Adormea la loc și totul era uitat. Dar într-o zi, pe când se întorcea de la Palat după ce pledase într-o cauză — o poveste de proprietate intelectuală a unor sofuri —, fu imobilizat într-un ambuteiaj în Place du Châtelet. Venise cu mașina în ziua aceea, un cupeu Aston-Martin din anii '60, o bijuterie de colecție, moștenire din familie. Câțiva școlari traversară prin fața lui, era într-o miercuri după-amiaza, și cu zâmbete largi bătură toți cu degetele pe capota mașinii. Contactul zecilor de mânuțe cu caroseria decapotabilei — s-ar putea spune chiar cu pielea lui — îl înfioră. Avu un șoc aproape electric, ca și cum l-ar fi lovit trăsnetul. Trebui să coboare, în ciuda claxoanelor și insultelor, ca să respire, simțea că se sufocă. Cum ajunsese acasă, se băgă în pat, cu febră mare. Tre-

mură timp de trei zile, clăntăni din dinți, fu la un pas de convulsii și trebui băgat într-o cadă cu gheață ca să-i scadă temperatura. Când își reveni, știu că boala reapăruse. Vechea obsesie îl urmărea.

— Carciofi, îl imploră el, te rog ajută-mă, n-o să reușesc niciodată.

Supărat de această slăbiciune, Carciofi îi porunci stăpânului să rămână în pat, închise ușa cu cheia, blocă ferestrele și se concentrează.

După o săptămână, Balthus avea programare la un generalist cu reputație excelentă. Sub pecetea confidenței, îi expuse acestuia propriul caz, îi arată mâinile viguroase și dinții ascuțiți. Medicul zâmbi sincer și când Balthus continuă să-i povestească izbucni în râs.

— Ce-i așa de amuzant? întrebă acesta mirat.

— Știi ceva, prietene, eu am simțul umorului dar dumneata mergi prea departe. Dacă dumneata ești căpcăun, eu sunt Gingis Han. Dinții falși sunt foarte bine imitați.

— Doctore, te înșeli. Sunt cât se poate de sincer. Și nici nu bănuiești ce eforturi a trebuit să fac.

— Domnule dragă, am și alți pacienți care așteaptă afară. Înțeleg că starea dumitale de căpcăun este o metaforă pentru o bulimie necontrolată. Ai probleme cu greutatea, dar e ceva frec-

vent în zilele noastre. Îți voi prescrie câteva medicamente.

Într-adevăr, din ziua jurământului Balthus se îngrășase; asta-i soarta căpcăunilor, să se umfle de îndată ce le lipsește carnea fragedă; și apoi, în compensație, tânărul devasta patiseriile. Medicul îi dădu ceva să-i taie pofta de mâncare, foarte eficient și un platură de lipit pe umăr, care îl făcu să slăbească cinci kilograme dar nu-i influență cu nimic micile fantezii.

Carciofi își smulgea părul din cap: totul mergea așa de bine și deodată stăpânul îi scăpa printre degete. Îl sfătui pe Balthus să încerce psihanaliza. S-au văzut minuni produse pe divan. Se informă asupra celor mai buni terapeuți ai momentului și în cele din urmă îl îndrumă pe stăpân spre un anume Georges Wunderkinder care avea cabinetul lângă Luxembourg într-o clădire minunată din secolul al XVIII-lea. Domnul Wunderkinder era un bătrân cu coamă albă, cu voce blândă, prietenoasă. Îl asculta pe Balthus cu interes, știa cum să-i inspire încredere, lua note repetând: „Interesant, foarte interesant.” El, măcar, îl credea, îl privea cu bunăvoință. De la o săptămână la alta îi ceru să povestească despre tată și mamă, despre bunică, ce jucase un rol important în inițierea sa; îi ceru detalii de mare precizie:

greutatea ideală a unui bebeluș, diferențele de gust între un băiat și o fetiță, între un blond și o brunetă etc. Balthus făcea asocieri libere, se destăinuia fără teamă, căci manierele mieroase ale interlocutorului îi înlăturau orice suspiciune. Trebuie spus că bunicul lui Balthus, Zbigniew, a scris faimoasa biblie a căpcăunilor din secolul XX, *Arta de a găti bebelușii*, clasic al genului în care stă scris negru pe alb că cea mai potrivită vârstă pentru un copilăș este între doi și patru ani. Balthus se mira de curiozitatea psihanalistului și își spunea că acest om manifestă o intransigentă conștiință profesională. Cu timpul Domnul Wunderkinder se arată tot mai indiscret: pretinse lui Balthus să-i dezvăluie toate rețetele bunicului său, era imperativ pentru bunul mers al curei, iar Balthus, cu inima sfâșiată, încalcând o interdicție familială, trebui să se execute. El destăinui profesorului cele o mie și unul de moduri de a găti copiii pe care și le transmiteau în familie de secole. De data aceasta Domnul Wunderkinder înregistra direct pe dictafon și repeta:

— Foarte apetisant, hm, vreau să spun foarte interesant.

Își ștergea gura cu o batistă fină și ronțăia bomboane medicinale, negre ca tăciunele, plescăind din limbă. Balthus era tulburat de toate

aceste întrebări. Se gândea să discute cu Carciofi, cu atât mai mult, cu cât într-o zi profesorul agățase pe peretele cabinetului portretul imens al unui sugar porționat cu linii punctate cum se face cu vitele la măcelărie. Această imagine fu un șoc teribil pentru tânăr. Era supus la chinuri.

— Acesta e un test, îi explică profesorul. Înțeleg să vindec răul cu rău și să vă măsoar gradul de rezistență. Văd după paloare că sunteți departe de a fi vindecat. Aș vrea să-mi indicați din memorie cu această riglă care sunt cele mai bune părți dintr-un copil, după experiența pe care o aveți. O să-mi explicați mai apoi care părți pot fi făcute cu sos alb, ca vânat, ca rasol. Avem tot timpul la dispoziție, toată după-amiaza.

Ceea ce îl miră cel mai tare pe Balthus a fost faptul că profesorul Wunderkinder își schimbă într-o clipă elegantul costum de tweed cu un șorț alb și o bonetă de bucătar. Fără să se gândească, mecanic, Balthus rosti deviza căpcăunilor, celebrul proverb știut din negura timpurilor:

— *Totul la un bebeluș e de mâncat, nimic nu e de aruncat.*

Profesorul insista, punea întrebări din ce în ce mai precise (care este timpul ideal de fierbere pentru jaret, pentru pulpă? dar pe frigăruie, mi le-ați recomanda? cât escalop ar ieși de aici? ri-

nichii îi gătiți cu vin alb sau cu roze? dar degetele de la picioare, de ronțait cu chips-uri și cu un Martini dry, cred că sunt delicioase?).

Derutat, dar încrezător în virtuțile discursului psihanalitic, Balthus destăinuie în câteva ore o parte considerabilă din știința sa culinară, moștenită de la marii maeștri din Evul Mediu și Renaștere (între care și faimoasa rețetă „copilaș cu o mie de gusturi”, cea mai succulentă dintre toate). Și totuși nu avea sentimentul că progresează: în loc să-l îndepărteze de demoni, Wunderkin-der se mulțumea să i-i aducă mereu aproape, să-i agraveze rana. Stătu de vorbă cu Carciofi. Acesta puse mâna pe telefon și îl sună pe Domnul Wunderkinder, hotărât să ceară explicații. Îi răspunse însă o servitoare cu voce răgușită, cu accent puternic care îl anunță pe un ton sec că profesorul plecase în călătorie fără să fixeze vreo dată pentru întoarcere. Carciofi auzi nedeslușit râsete batjocoritoare și parcă șușotelile unei adunări numeroase ocupate cu cine știe ce activitate ocultă. Închise spunându-și îngrozit că toate mijloacele utilizate pentru a-și vindeca stăpânul nu făceau decât să-i accentueze boala. Și când luna următoare Balthus se duse la prima din cele trei sedințe săptămânale, nimeni nu răspunse la ușa bătrânului profesor; insistă, sună de zece, de

cincisprezece, de douăzeci de ori. Un vecin exasperat ieși și-l avertiză pe Balthus că Domnul Wunderkinder nu mai locuia acolo. Se mutase pe ascuns la sfârșit de săptămână, împreună cu bătrâna lui servitoare, de loc din Bielorusia, fără să lase vreo adresă.

— Cum e cu putință, strigă Balthus, trebuia să lucrăm împreună măcar șapte ani. Și nici nu i-am plătit ultima ședință.

Se întoarse plin de ciudă acasă și se încuie în cameră. Seara, după ce își făcu chei duble pentru apartament, plecă în lume, își găsi vechii tovarăși de dezmaț pentru noi chefuri. Vai, nu rezistase prea mult!

Viciul puse din nou stăpânire pe el cu o violență sporită. Se lăsă în voia lui cu o plăcere desăvârșită; nu mai suporta să trădeze obiceiurile familiei și să fie insultat pe stradă de necunoscuți care îi șuierau la ureche: „Ticălos vândut.” Ca să prindă curaj, rememora vorbele tatălui său:

— Bathus, noi suntem niște paria, niște blestemați de la începutul lumii. Suntem persecutați precum vampirii și vrăjitoarele. Rasa noastră e pe cale să se stingă. Ființe specializate își petrec viața hăituindu-ne. Dar forța noastră stă în supraviețuire. Nu lăsa să se stingă tradițiile noas-

tre, gândește-te la câte am îndurat ca să le putem perpetua.

Pentru că își reluase obiceiurile, tânărul era din nou în formă, slăbea (prin acel faimos paradox, deja pomenit, care face ca un căpcăun să se îngrăse dacă renunță la carnea de copil), redevenea un zvelt play-boy, cum era de vreo zece ani încoace. În fiecare seară își schimba ținuta când ieșea, purta costum sobru, vestă de piele, sau ieșea în pantaloni scurți cu o mustăcioară sub nas și un cerceș în ureche și, sub camuflajul acesta care îl făcea să semene cu un om obișnuit, comitea acte cu totul neobișnuite. Își pilea singur caninii cu o mică pilă de aur care aparținuse contelui Vaslav Zaminski, din secolul al XVI-lea, ca să-i ascuță mai bine. Putea fi văzut uneori în paginile revistelor, alături de alte celebrități, arborând un frumos zâmbet reținut (și pe bună dreptate, fiindcă un zâmbet mai larg îi era interzis). Trecea drept enigmatic, dar el nu era decât înformat, ros de o dorință greu de satisfăcut. Deși îi disprețuia, umbla cu indivizi de aceeași teapă, având în comun aceeași aviditate, erau legați prin fire secrete și, ca ei, era afiliat la *Puișor Internațional*, societatea universală a căpcăunilor.

Carciofi se dădea de ceasul morții de desperare; erau distruși ani întregi de persuasiune, de în-

doctrinare. Elevul său îi scăpa în întregime. Se îngrozea văzând că se înzeciseră demonii pe care încercase să i-i scoată din suflet. Încercă și alte terapii ca să-l vindece pe Balthus de rătăcirile lui. Îl puse să facă sport la nivel intensiv: stretching, aerobică, jogging, bicicletă. Balthus, care făcea cu dragă inimă astfel de exerciții transpira, asuda, respira, suferea, dar când se întorcea ud learcă, gâfâind, cu febră musculară, întreba imediat:

— Când mâncăm?

Și Carciofi vedea consternat cum i se lungesc incisivii ascuțiți ca niște pumnale, cum mușcă din buze. Nu-l mai recunoștea pe copilul delicat pe care-l iubise și ajutase de atâtea ori. Îl înscri-se la un curs de yoga, dar în timpul meditațiilor stomacul lui Balthus bolborosea cu zgomote de apă trasă la WC și profesorul socoti că e preferabil să suspende lecțiile. Îl supuse la șocuri electrice; Balthus era cam amețit când se terminau, dar după o jumătate de oră striga cu un zâmbet larg:

— Aș mânca ceva! La masă, ce naiba, la masă sau fac praf totul!

Îi administrea Prozac, Tranxène, Litium: toate medicamentele puteau să influențeze dispoziția stăpânului, dar nu acționau deloc asupra apetitului său. Încercă și aromoterapia: nu făcu decât

să-i ascută mirosul lui Balthus, capabil de acum înainte să adulmece un copil pe o rază de un kilometru. Călătoriră, vizitară piramidele, cascadele de pe Zambezi, merseră la Taj Mahal, Borobudur, Tikal, Yukatan.

Dar peste tot Balthus dispărea când începea să se întunece, ca să-și facă aranjamentele, își procura porția de ștrengari, își pregătea gustărica: era incorigibil!

Și boala îi reveni fatală, groaznică, mai gravă decât înainte. Tratamentele nu făcură decât să-i faciliteze digestia, să-i elimine balonările, dispepsia, flatulența, insuficiența hepatică, făcând astfel să-i crească dispoziția către căpcăunitudine în proporții alarmante. Balthus devenea acel căpcăun brutal și grosolan în privința căruia familia lui îl prevenise.

De cum zărea un copilaș rotofei, inima îi bătea să-i spargă pieptul, mâinile i se umezeau de transpirație, pământul îi fugea de sub picioare și în stomac simțea un mare gol. Fie și gândul la un puiuț îi dădea amețeli, îl făcea să saliveze din abundență. Visa să trăiască în America de Nord, unde atâția copii suferă de obezitate din leagăn, unde un puști de trei ani poate să ajungă la cincizeci de kilograme. Cincizeci de kilograme de carne proaspătă și fragedă care ți se topește în

gură: vă închipuiți câte fripturi și antricoate se pot scoate de aici? Ieșea acum în fiecare noapte, își lua prea puține precauții; valetul îl găsea a doua zi în pat, cu burdihanul în sus, sforăind de se cutremurau pereții, cu gura încă unsuroasă după ospățul din ajun. Balthus își săvârșea ritualurile noaptea într-o casă izolată într-o fundătură, situată pe colina Montmartre, pe care o închiriasse fără știrea lui Carciofi. Acolo își întâlnea complicități și, ascultând frumoase melodii, slujbe, oratorii, sonate, făcea chefuri ajutat de bucătari care-ți făceau frică, culeși printre vagabonzi și cărora le cumpăra tăcerea cu bani sau cu amenințări. Unul dintre ei care încercase să comenteze ceva se trezi cu brațul mâncat de Balthus și ținuse minte.

Trebuie să recunoaștem, spre scuza tânărului, că lumea era plină de tentații nenumărate, mai ales după ce rata fecundității crescuse din nou în Europa de Sud: pe toate străzile din toate orașele mamele își plimbau în cărucioare și landouri micuții ștregari, blonzi, bruneți, negri, galbeni, unul mai drăgălaș și mai grasuț decât altul, și era o suferință chinuitoare să nu pui mâna pe ei. Când vedea un pici traversând strada, Balthus se gândea: „Hm, trece un sandviș!”

Și adăuga melancolic: „Îmi trece un sandviș pe sub nas.”

Ideea de a rata o ocazie îl făcea să turbeze. Dădea târcoale uneori prin grădinile publice, pe lângă țarcurile cu nisip, leagăne sau călușei, cu speranța de a răpi vreun copil rătăcit sau prea curajos a cărui mamă adormise sau stătea la taclale cu prietenele. Aducea sub braț albume cu Lucky Luke, Asterix, Gaston Lagaffe sau Mimi la Souris ca să momească prada, dar nu îndrăznea să facă pasul. Asta era treaba exclusivă a celor care jertfeau vânatul, niște paria în meserie, și tatăl lui îi interzisese cu desăvârșire să se coboare la așa ceva. Se întorcea cu buzele umflate, lăsând benzile desenate pe o bancă sperând să facă fericiți niște puști. Balthus dorea mai mult ca orice fericirea copiilor. Asta se resimțea în dezvoltarea lor și le făcea carnea mai gustoasă, mai elastică (e lucru cunoscut că puștii maltratați au carnea ațoasă). De altfel, Balthus rămăsese el însuși un copil mare. Dormea cu jucării de pluș în pat, avea un trenuleț electric, se oprea cu încântare în fața magazinelor cu jucării. Avea întotdeauna două-trei prin buzunare pe care le dădea micilor lui prieteni ca să se joace până la ora mesei.

Obosit de atâta luptă, Carciofi încercă să-și inițieze stăpânul în bucătăria vegetariană. Îi pregătea găleți întregi de grâu încolțit și sfărâmat și de

orez complet, îi dădea salată de păpădie, fasole verde, îl înscrise la Clubul iubitorilor de urzică. Dar își găsea legumele la găleata sau toboganul de gunoi. În vremea aceasta Balthus, care avea ceva talent la scris, compunea *Ghidul vinurilor pentru carnea de copil*, pe care voia să-l editeze sub pseudonim. În fiecare seară își aducea vreo zece sticle de vin și își nota impresiile, dădea note diferitelor podgorii, sublinia cele mai bune combinații între cutare varietate de viță și cutare parte dintr-un copil. Era o muncă grea de profesionist, de adevărat critic gastronomic, de care tatăl său ar fi fost mândru.

Se încumetă chiar, în ciuda tuturor recomandărilor făcute de familie, să exerseze într-o seară o meserie interzisă: aceea de baby-sitter. Reușise să treacă de vigilența celor care recrutau personalul, înarmându-se cu certificate false, făcând o impresie bună. Într-o sâmbătă la ora douăzeci, cu părul tuns scurt, în pantaloni scurți și cămașă albă, cu o geantă diplomat în mână, se prezentă la domiciliul unei perechi tinere, părinții adorabili ai unui bebeluș de vreo cincisprezece luni, un băiețel cu numele de Adrien. Soțul și soția fură mirați mai întâi de aspectul athletic al acestui baby-sitter — e mai rar ca un bărbat să stea cu copii — și de geanta lui mare din oțel gri.

— Fac studii în domeniul hotelier, explică Balthus, vreau să fiu bucătar-șef și-mi aduc de lucru seara ca să mai repet pentru examene. Dacă îmi dați voie, am să fac asta în bucătărie și am să strâng totul înainte de plecare.

— Vă pricepeți la sugari?, întreabă mama.

— Și încă cum, doamnă, mai mult chiar decât vă puteți închipui. Îi cunosc din interior ca să spun așa. Am stat cu frații și surorile mele de când aveam șapte ani, eu sunt cel mai mare dintre cei nouă copii.

Și încep să-l drăgălească pe copilaș care-i răspunse gângurind; acesta e misterul căpcăunilor: printre mai multe persoane copiii îi reperează imediat și se joacă de minune cu ei. Pesemne simt interesul pe care li-l stârnesc, emoția pe care le-o provoacă. Dar, în timp ce copiii cred că e un joc, căpcăunii nu vor decât să-și umple stomacul. Se naște desigur o neînțelegere care, în general, încetează cu prima îmbucătură. Cine o să-i învețe pe copii că un căpcăun nu glumește niciodată? Fapt e că în seara aceea Balthus, prin dinamism, prin felul cum se grăbea să-l ia pe Adrien în brațe și să-l schimbe, prin politețea și cultura sa — recunoscuse un cântec de Johnny Hallyday la radio —, îi câștigă pe părinți. De îndată ce aceștia plecară — se duceau la o aniversare —,

Balthus deschise diplomatul și scoase din el cuțite, foarfeci, secatori, ciocane, tirbușoane, spărgătoare de nuci, farfurii, condimente, fiole de ulei nerafinat și de oțet (ca un bucătar adevărat, nu avea încredere decât în propriile produse), îl luă pe Adrien din leagăn, îl desfășă, îi scoase scutecele și pelincile, îl gădilă, îl făcu să râdă strâmbându-se și prostindu-se la el și îl puse pe un platou de ceramică pe măsura lui de mare. Începu să-l dea cu sare și piper de la ceafă la poponeață, să-i pună cepușoare în urechi, usturoi între degetele de la picioare, mărar între fese și o frunză de pătrunjel în buric. În timp ce bebelușul râdea și gângurea încântat de aceste pregătiri, lingând sarea pe care i-o presărase Balthus pe corp, acesta din urmă punea repede la fiert apa cu sare și condimente. Curăța morcovi, cartofi, napi, praz fredonând arii din opere. Le fierse într-o oală și apoi, în timp ce deja saliva și scoatea bolboroseli oribile din stern, topi niște unt într-o tigaie. Bebelușul pe platoul lui cu garnitură gângurea mereu, urmărindu-l pe Balthus cu privirea și părând să găsească foarte nostim noul joc la ora la care ar fi trebuit să doarmă. Din cinci în cinci minute, Balthus venea să-i pipăie coapsele, burta, umerii spunând: mm, mm, ceea ce îl făcea pe micuț să râdă în hohote. De două ori, de alt-

fel, acesta își făcu nevoile în farfurie și Balthus, cu nespusă răbdare — avea incontestabile talente pedagogice —, curăță totul și o luă de la capăt. Nu protesta, sigur că în curând se va ospăta împărătește cum n-o mai făcuse vreodată. Era abia zece, părinții nu se vor întoarce înainte de miezul nopții sau de ora unu. Avea timp s-o șteargă până atunci, lăsând bucătăria impecabilă: Nu era genul lui să lase mizerie. Era el căpcăun, dar nu mizerabil. Ah, avea să mănânce o masă pe cinste!

Își ascuțea, așadar, cuțitele pe o piatră de moară, după un obicei străvechi. Copilașul, între timp, adormise gol pe masa din bucătărie, cu un zâmbet de fericire pe buze în timp ce un sforăit abia auzit îi mișca nările. Asta îl răscolea pe Balthus. Deodată sună telefonul. Era mama lui Adrien: se întorceau mai devreme, din cauza unui invitat căruia i se făcuse rău, petrecerea se terminase mai devreme. Balthus intră în panică. Doar peste un minut ar fi pus micuțul la fierț. Ce prost se nimeriseră toate! Zău că avea ghinion. În mare grabă înfășă la loc copilul, încurcă scutecel, nu le punea niciodată cum trebuie și îl aruncă, așa garnisit în leagăn, cu o frunză de pătrunjel pe buze. Când mama și tata băgară cheia în broască, îl găsiră pe tânăr amestecând cu o lin-

gură mare de lemn într-o cratiță aburindă, fluierând o arie din *Traviata*.

— Ei, dar ce faci acolo Balthus?

— Cu permisiunea dumneavoastră, doamnă, mă pregătesc, recapitulez rețetele pentru examen.

— Dar cum, fără pasăre, fără vită?

— Am ales specialitatea vegetariană, nu pregătesc decât legume, paste sau orez. E o ramură de mare viitor în dietetică.

— Asta-i o idee grozavă! Am putea să cinăm împreună. N-am mâncat mare lucru.

— Ăă... vă rog.

Balthus așază masa pentru trei, prăji la foc mic legumele în tigaie adăugând câteva condimente și le servi. Se sili să mănânce morcovi și napi în timp ce părinții lui Adrien, care dacă erau cu trei ani mai mari ca el, se delectau și mai cereau câte o porție. Când, în cele din urmă, pe la miezul nopții Balthus, care simțea că vrea să vomite, putu să-și ia rămas bun de la ei, mama lui Adrien, care tocmai își sărutase copilul, spuse.

— Foarte ciudat, copilul e dat cu sare...

— Din cauza mea, doamnă, spuse Balthus încurcat.

— Ce vrei să spui?

— E un obicei din țara mea, părinții mei se trag din Carpați; seara, se presăra puțină sare pe obrazii copilului asta îl liniștește și îl păstrează proaspăt peste noapte.

— Iar pătrunjelul din gură?

— Pătrunjelul e bine cunoscut pentru virtuțile lui calmante. Înlocuiește cu mare folos tetina.

— O, Balthus, dar ești grozav, îi spuse mama îmbrățișându-l călduros, poate chiar un pic prea călduros. N-am mai avut un baby-sitter atât de inventiv și de devotat. Poți să vii oricând vrei, casa noastră îți este deschisă.

Balthus se afundă în noapte. Fusesse la un pas de catastrofă. N-o să mai facă niciodată o așa nebunie. Și o repeta cu voce tare. „Iartă-mă. Tată, iartă-mă, nu sunt demn să fiu fiul tău.”

Balthus face curte

Carciofi, care în acea vreme slăbise și căruia îi cădea părul din cauza rățăcirilor stăpânului, avu o nouă idee: să-l însoare pe Balthus. O femeie l-ar calma, i-ar canaliza elanurile și l-ar supraveghea mai bine decât o făcea el, de vreme ce ar împărți patul cu dânsul. Trebuie știut că lui Balthus îi plăcea compania femeilor, dar se sustrăgea de la

avansurile lor. Și, cum nu frecventa nici băieții, îi deruta pe cei din jur. Se bârfea pe seama lui, dar el nici nu se sinchisea. Tenebros și fermecător, avea reputația de bărbat pe care nu îl puteai prinde. Carciofi începu, așadar, să-i caute o nevastă. Nu e atât de ușor pe cât se crede de găsit o nevastă. La început valetul aborda tinerele singure de pe stradă și era repezit. Își pleda cauza cu stângăcie, fiindcă nici el nu prea se pricepea la femei, și se trezea pălmuit, înjurat, ba chiar o dată fu înhățat de poliție. Se adresă atunci unor agenții specializate: ținea să le vadă primul pe candidate, în calitatea lui de om mai în vârstă, care ținea loc de tată, știa cam ce i se potrivește lui Balthus. Timp de o lună Carciofi primi în vizită tinere solicitante, selecționate de el după fotografii. Le oferea câte o ceașcă cu infuzie de mușetel și le repeta aceleași cuvinte:

— Stăpânul meu este bogat, foarte bogat, provine dintr-o familie excelentă. N-ar putea să accepte nici cea mai mică mezialianță. Nu poate să ia decât o soție din clasa lui, de rangul și cultura lui. Dacă aveți o particulă de noblețe, e și mai bine!

I se perindară prin față mici și mari, lungane și rotunjoare, doamne și adolescente, intrigante și timide, toate îi plăceau prin ceva, nu știa cum

să se hotărască și se felicita că a rămas neînsurat. N-ar fi putut niciodată să arbitreze între atâtea frumuseți, atâtea persoane excepționale. Trăgea de timp, așadar, când Balthus, care de obicei se arăta indiferent față de astfel de lucruri, dădu în press-book-ul pe care îl ținea valetul peste o fotografie înfățișând o roșcată focoasă. În aceeași clipă se simți răscolit și strigă:

— Pe asta o vreau!

Se nimerise bine; Carciofi trebuia să o vadă a doua zi. Era într-adevăr o făptură excepțională, de un metru optzeci, cu o voce suavă și care degaja atâta senzualitate că până și copacii și florile fremătau la trecerea ei. Carciofi se simți înviorat în prezența ei și se întreabă pentru o clipă dacă n-o să renunțe la burlăcie și dacă n-o să propună acestei persoane încântătoare căsătoria cu el. Se miră că o fată atât de drăguță se supune unor astfel de proceduri. Dar ea nu fu nici nerăbdătoare, nici surprinsă. Se mulțumea să zâmbescă enigmatic. Pentru valet ocazia era unică: era prima dată când stăpânul arăta interes pentru sexul frumos. Poate că aceasta era calea către vindecare, în sfârșit. Îi puse, așadar, față în față pe cei doi porumbei; roșcata afișa o indolență fermecătoare și Balthus toate semnele îndrăgostitului tulburat: se bâlbâia, se roșea, se agita.

Conveniră cu agenția că vor ieși împreună câteva seri, supravegheați de Carciofi care îi va urmări de la distanță. Timp de o săptămână, Balthus o duse pe noua lui prietenă la teatru, la concert, la cinema, la restaurant, la discotecă. Făgăduise valetului să nu vorbească niciodată despre copii și să evite subiectul dacă ar fi venit vorba despre asta. Roșcata, pe nume Marylène — tatăl ei îi spusese așa cu gândul la Beach Boys —, era și ea doctor în drept și arăta o siguranță care îl intimida pe Balthus. Acesta o găsea sublimă și aproape neliniștitor de perfectă; dar, cu tot magnetismul pe care ea îl exercita asupra-i, el se grăbea în fiecare seară să o conducă acasă ca să poată apoi să chefuiască până în zori cu tovarășii. Cea mai frumoasă femeie din lume nu va înlocui niciodată un ospăț pe cinste. Și totuși, când ziua următoare se scula pe la prânz, pe ea o suna mai întâi și simplul sunet al vocii cu care spunea „alo” îi dădea o stare de încântare cum nu mai cunoscuse vreodată. În seara celei de-a șaptea zile era stabilit că o va cere în căsătorie: Frumoasa roșcată strălucea toată și ochii îi scânteiau plini de șăgălnicie:

— Balthus spunea ea, strecurându-și mâna caldă într-a lui, am impresia că te cunosc deja, ne leagă atâtea afinități.

Balthus zâmbea politicos, având grijă să nu i se vadă caninii redutabili ascunși după buze.

— Prietene dragă, relua ea în timp ce pe masă ardeau lumânările — se aflau în restaurantul unui mare hotel iar șeful de sală și chelnerii evoluau atent în jurul lor —, știu că vrei să-mi ceri ceva important. Nu, nu nega, știu de la mentorul tău.

Balthus transpira, tocmai uitase formula pe care o repetase de o sută de ori cu Carciofi. Văzându-l în încurcătură, ea avu delicatețea să adauge:

— Te scutesc de această corvoadă: înțeleg că nu e ușor pentru un burlac neîndemânatic ca tine. Te simt măcinat de o neliniște ascunsă, poate un pic de romantism juvenil. În orice caz, Balthus să știi că răspunsul meu este da. Da, din toată inima.

Balthus bâgui ceva și începu să saliveze, un fir de salivă i se prelingea pe barbă fiindcă se gândea tocmai la crăpelnița pe care urma s-o facă peste o oră, de îndată ce se va despărți de Marylène. Aceasta îi pipăia bicepsii pe sub pullover plină de admirație.

— O, Balthus dragă, ce bărbat grozav ești. Presimt că noaptea nunții o să fie sălbatică...

— Da?

— Îmi închipui deja mâinile tale pe trupul meu, ah, sunt așa de puternice...

Îi luă rând pe rând degetele și le mușcă cu dinții ei ascuțiți. Balthus simți un fior.

— Și limba ta pe gâtul meu...

— Zău?

— Și când o să ne cunoaștem mai bine, după ce o să explorezi fiecare centimetru pătrat din pielea mea, o să-mi faci trei copilași frumoși, sănătoși și rotofei.

La aceste cuvinte chipul tânărului se luminează. Stinghereala îi dispăru și exclamă:

— O, sigur că da, Marylène, trei copilași, sau chiar șase sau zece, dacă vrei. Pe primul o să ți-l gătesc în oală de tuci cu un strop de oțet balsamic. Al doilea la frigăruie, după rețeta asiatică *saté* cu alune, pulpele tăiate în cubulețe...

— Cum?

Balthus își dădu seama cam târziu că vorbise prea mult. Roșcata o să fugă înspăimântată, o să răspândească tot felul de calomnii pe seama lui. Dar Marylène nici nu se clinti.

— Ah, deci ești de-ai noștri, nebunule?

— Despre ce... vorbești?

— Am ghicit din prima clipă.

— Nu știu despre ce vorbești.

Atunci Marylène făcu semnul cabalistic: un deget în gură urmat de un plescăit din limbă în timp ce mâna stângă mângâie stomacul și buzele murmură: mm, mm. Semnul de recunoaștere, parola! Asta nu putea să însemne decât un singur lucru: *Marylène era căpcăună!* Lui Balthus nu-i venea să creadă. Ea confirmă cu ochi strălucitori, întredeschise buzele dezvelind niște colți de fildeș ascuțiți ca lama. Înțelese de ce fusese atât de tulburat văzându-i fotografia. Nemaiputând de bucurie i se aruncă în brațe. Achită nota de plată și se grăbi să o ducă în Montmartre în ascunzătoarea lui. Diavolița se descurcă de minune și se dovedi pe măsura iubitului ei: într-o clipită înfulecă doi glumeți, nelăsând din ei decât câteva oase. Nebun de dragoste, Balthus își imagina deja ce pereche vor face împreună. Despre ei se va spune mai târziu: Și trăiră fericiți și mâncară mulți copii.

Când a doua zi se întoarse acasă cântând cât îl ținea gura, anunțându-l pe Carciofi că se însoară cu Marylène în aceeași seară, acesta din urmă bănuia ceva. Stăpânul lui nu se entuziasma așa ușor. Începu să-l iscodească și Balthus, incapabil să păstreze un secret, îi mărturisi totul scuturat de un râs nervos. Carciofi fu distrus. Dintre mi-

lioanele de femei care trăiesc în Franța, a trebuit ca protejatul lui, printr-un fel de instinct infailibil, să nimerească peste una din puținele căpcăune, dacă nu chiar singura. Oroare între orori! Grozăvie fără seamăn! Oare cum se recunosc între ei căpcăunii? Se adulmecă, se ghicesc? Totul trebuia luat de la capăt.

Carciofi știu să găsească în vitregie forțe noi. Îl somă pe Balthus să nu mai frecventeze această fustă (printr-un ciudat paradox tânărul îi știa de frică deși nu-l asculta). O chemă pe Marylène și o amenință cu cele mai dure represalii, și în primul rând cu denunțarea, dacă se mai vede cu tânărul bărbat. Ea protestă, jură că e vorba de o neînțelegere, că abia dacă gustase din mâncărurile din noaptea precedentă, că oricum carnea nu era destul de prăjită. Făgădui totuși să rupă legătura cu Balthus și acesta trăi prima nefericire din dragoste.

În acest timp, servitorul lui se agita convins că stăpânul putea să aibă o viață fericită și normală fără să devoreze copii. Avea dreptul la asta ca toată lumea și el, Carciofi, se va zbate până la capăt ca să-i asigure acest drept. Și avu atunci o altă revelație. Servindu-i pe Zaminski, păstrase câteva contacte cu semenii lor. Se întâmplă cu căpcăunii și vânătorii lor cum se întâmplă cu

bandiții și polițiștii: se cunosc unii pe alții, se spionează și trăiesc în simbioză. Scrise unor persoane pe care le pierduse din vedere de multă vreme, trimise faxuri și telegrame, căută zi și noapte pe Internet în speranța de a găsi o ieșire din angoasa lui. În cele din urmă, căutarea îi fu răsplătită: după săptămâni întregi de încercări, reuși să dea la Tel-Aviv de urma unui anume Tristan Goldman, vânător de căpcăuni și exorcist, acum la pensie. Îl imploră să-l ajute, îi expuse sub toate fețele cazul lui Balthus — Domnul Goldman îl avea în fișele sale — și, după multe rugăminți, reuși să-l înduplece.

Ultima șansă

Tristan Goldman, care păstrase din viața activă obiceiul clandestinității, îl suna în fiecare zi pe Carciofi de la o altă cabină telefonică. Îi explică cum mulți căpcăuni, ca și unii bandiți sau mafioți, obosiți să fie la marginea societății, ajung să se lase de obiceiuri. S-a creat pentru ei un grup de reinsertie numit Căpcăunii Anonimi. Toți membrii acestei organizații sunt ei înșiși căpcăuni care s-au căit: cunosc simptomele bolii, manifestă o mare compasiune pentru frații și suro-

rile lor și îi ajută progresiv, printr-o disciplină de fier, să se dezbrace de obiceiurile proaste. Conform principiilor asociației, nici un căpcăun, chiar dacă devine abstinent, nu se poate considera vindecăt și este supravegheat de un naș autorizat să-l viziteze la orice oră din zi și din noapte. Cei mai rezistenți au nevoie de câțiva ani ca să se detașeze complet.

Represiunii propriu-zise Tristan Goldman îi prefera această metodă de autoreabilitare: se obținuseră în acest fel rezultate încurajatoare. Dădu lui Carciofi, care jură să păstreze secretul, câteva adrese din Paris și îl rugă să-i uite chiar și existența, exceptând vreo situație de extremă urgență. Ca să poată reuși, asociația Căpcăunii Anonimi trebuie să funcționeze în ilegalitatea cea mai desăvârșită. E soarta lor să se îngrijească fără să se declare; căci ar însemna să fie reperați și eliminați de oamenii normali cărora vor de fapt să li se alăture. Trebuie să-și recucerească dreptul la existență împotriva lor înșiși și împotriva celorlalți.

Carciofi făcu toate demersurile necesare, dădu multe bacșișuri și cheltui o avere ca să-și atingă scopurile. Vindecarea lui Balthus era mai presus de orice. Două săptămâni mai târziu, un trio bizar își făcu apariția la miezul nopții în camera lui Balthus, pe când acesta din urmă, ma-

chiat și deghezizat în paj, se pregătea să se ducă la un bal mascat. Era vorba de trei căpcăuni pensionari, trei domni având peste șaizeci și cinci de ani, însărcinați de asociație cu reabilitarea lui Balthus Zaminski la cererea tutorelui său legal, Domnul Carciofi. Văzându-i, n-ai fi spus niciodată că își petrecuseră tinerețea înfulcând puștime. Erau niște bătrâni de toată frumusețea puși la patru ace, decorați, care primiseră Legiunea de Onoare: un academician foarte cunoscut, un sindicalist apreciat, un important personaj din provincie. Se înțelegeau de minune, râdeau cam tare și spuneau glume deocheate. Carciofi, care se aștepta să vadă trei justițieri, fu cam dezamăgit. Dar în spatele bonomiei lor se ascundea o voință inflexibilă. Îl supuseră pe Balthus unui interogatoriu amănunțit și îl somară să fie la dispoziția lor douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru. De acum înainte, viața lui privată le aparținea. Nașul său oficial era academicianul, un anume Alphonse de Dupanloup, care descindea dintr-o familie de nobili mărunți din Poitou și care reușise mai degrabă la cursele de cai și la jocul de pocher până să intre la Academie unde tachina gramatica. Mare amator de glume deșucheate, arăta față de Balthus o indulgență morocănoasă.

— Ei, băiețăș, ne-am ținut de prostii și acum ne mușcăm degetele? Fii liniștit că rezolvăm noi asta, am avut cazuri și mai grele!

Ședințele între patru ochi sau în patru durară câteva luni. Începeau de fiecare dată cu aceeași declarație. „Bună ziua, mă numesc Balthus, sunt antropofag, nu am mai mâncat ștengari de trei luni și nici nu simt nevoia.” Cura era severă, aproape violentă: Balthus trebuia să vadă filme cu copii jucându-se la creșă sau la grădiniță. De cum începea să saliveze primea o leapșă iar, dacă persista, un șoc electric în limbă. Dacă închidea ochii, o descărcare electrică în tot corpul. Se terminase cu ieșirile, cu barurile de noapte, cu tovărășiile dubioase, cu muzicile enervante. În orice clipă trebuia să se căiască, să repete sloganurile care i se inculcau. „Dulciuri e permis, copilași e interzis!”, „Cine bebeluși pofteste greu păcat înfăptuiește.” Nașii care îl aplaudau la orice progres îl certau la cea mai mică greșală, îl insultau chiar în public. În urma acestui tratament radical Balthus se îndrepta, crizele se răreau. Carciofi crezu că în sfârșit au ajuns la liman. Coșmarul părea să se termine. Se pregătea să facă o donație substanțială Căpcăunilor Anonimi, niște tablouri din patrimoniul familial, ca să le mulțumească.

Dar vai, atât de mare era geniul diabolic al lui Balthus, că reuși puțin câte puțin să-i corupă pe supraveghetori. Da, ați citit bine: bolnavul reuși să-i contamineze pe medici. Începu cu bătrânul academician care avea mereu una bună de povestit. Râdea la glumele lui, le aproba întru totul, îi adormea vigilența. Și contraataca prin mici tușe subtile. Admitea josnicia propriilor porniri, descria în termeni aleși grozăvia dependenței sale și chinurile pe care i le provoca.

— Ah, cât aș vrea să întemeiez o familie, spunea pe un ton sincer, să mă mulțumesc cu salată verde și mazăre. Dar vai, mi-e tot timpul foame, chiar și după mesele mai abundente. Și știi de ce, nașule dragă? Pentru că totuși nu există ceva mai bun decât un copil între doi și opt ani, care întrunește în el delicii și voluptăți pe care nimic nu le poate egala, nici chiar vita din Charolais sau vitelul de lapte luat de la mama lui.

Bătrânul domn îi dădea dreptate, dar adăuga că trebuie să fim cu atât mai vigilenți, cu cât plăcerea e mai intensă. Balthus, care avea darul elocinței, nu uitați că era avocat, îi înșira mai apoi cele o mie și unu de moduri de a degusta un pui de om.

— Jaret de sugar cu busuioc și paste, cât e de bun, îți mai amintești, domnule Dupanloup?

- Ah, băiete, oprește-te, te rog.
- Și obrăjori de puști cu sos vinaigrette?
- Încetează, te rog, simt că mor...
- Și pulpe de ștrengăriță la tigaie cu tocăniță de hribi.
- Ooh...
- Și fese de copilaș cu coriandru verde?
- O nu, nu asta!
- Și limba piciului cu miere și mere sote și sugar cu scrob și cu o felie groasă de slănină în jurul burții?

— Încetează, te rog, încetează, e indecent!

Și bătrânul domn se întindea, epuizat, la un pas de o comoție. Balthus își relua propaganda cu ceilalți doi care reacționau în același fel, cedau acelorași nostalgii.

Și toate acestea de mai multe ori și atât de bine, încât, deși fusese admis la Căpcăunii Anonimi ca să devină iarăși om obișnuit, Balthus îi făcu pe cei trei nași să cadă din nou în căpcăunitudine. Recidiva avu loc la el acasă și fu pecetluită cu o petrecere de pomină în care academiciantul, sindicalistul și înaltul funcționar de provincie, cu soțiile lor, se delectară cu o micuță blondă de doi ani la frigare pe care Balthus o pregătise cu mere sote, un piure de conopidă și castane, totul stropit cu un faimos vin de Pommard.

De data aceasta Carciofi se flagela, își urla nenorocirea. Stăpânul lui o prinsese chiar pe nepoțica portăresei, pe ea o mâncau cu toții. Din camera lui Balthus nu se auzeau decât înjurături, ceartă, râsete grosolane; o adunătură de derbedei, de pirați care mestecau și râgâiau cu nerușinare. Femeile erau pe jumătate goale și se ghiftuiau. Când îl zări pe valet băgând capul pe ușă, Balthus, care pierduse orice noțiune de politețe, îi strigă:

— Ei, unchiașule, nu vrei o bucățică, aripă sau picior?

Și monștrii, reluând sloganurile de la Căpcăunii Anonimi, cântau în cor:

— Cine bebeluși poștește chiar... regește se hrănește.

Scos din fire, Carciofi îi dădu afară pe onorabili domni și soțiile lor despuiate. De data aceasta voia să termine de-a binelea și în exasperarea lui se gândi chiar să-și omoare stăpânul. Îl contactă din nou pe Domnul Goldman la Tel Aviv. Îndurerat, acesta din urmă îi mărturisi că să vindecă un căpcăun e un lucru greu, dacă nu chiar imposibil, și că s-au văzut cazuri când pacienți cu douăzeci de ani de viață sobră și-au pierdut capul în prezența unui puști și l-au înfulecat într-o clipă. Nu exista metodă in-

failibilă și chiar Căpcăunii Anonimi numărau în ultimul timp tot mai mulți aderenți dubioși. Știa totuși un ultim tratament, de o brutalitate extraordinară, dar care avea șanse să meargă; îi dădu toate indicațiile.

O săptămână mai târziu, pe la ora zece seara, Carciofi aduse ca de obicei stăpânului său un pahar de porto și măslinae negre. Balthus se pregătea să iasă și bea întotdeauna un mic aperitiv ca să-și facă poftă de mâncare. După eșecul dezin-toxicării era într-o dispoziție radioasă; în peregrinările sale prin societate descoperea că există mult mai mulți căpcăuni decât se crede, că aceștia provin și dintre vagabonzi și dintre burghezi. Nebunia sa nu mai cunoștea limite; nopțile nu mai dormea acasă, mergea să o caute pe Marylène și se întorcea cu părul încâlcit, beat, murdar, cu animale de pluș prin buzunare, căro-ra într-un acces de demență le mâncase o mână sau un picior. Dar de data aceasta Carciofi turnase în băutura stăpânului un somnifer puternic și el adormi aproape imediat. Îl culcă, îl legă de pat cu sfoară groasă cumpărată de după-amiază, îl îmbracă într-o cămașă de forță, ca acelea pentru nebunii furioși, închise obloanele și ferestrele, încuie ușa de două ori și așteptă.

Când Balthus se trezi a doua zi dimineața, începu să urle, să se zbată, își blestemă valetul și lumea întreagă, îl imploră să-l dezlege, se jură că n-o să mai mănânce copii, îi făgădui averi întregi. Carciofi îi aduse un pahar de suc de do-vleac, pe care stăpânul îl scuipă, și îl lăasă să se chinuiască. Recluziunea dură treizeci și unu de zile, Balthus vocifera, refuza orice hrană obișnuită, urla.

— Mi-e foame, mi-e foame, ai milă, un picior de bebeluș, doar un picior, un deget, un degetel...

Carciofi plângea cu lacrimi fierbinți, își astupa urechile, dar rezista. Când se scurse o lună, o lună atroce, degradantă, care dură o veșnicie, îl dezlegă în cele din urmă pe prizonier. Tânărul era epuizat, de nerecunoscut. Lipsit de copii, luase cincisprezece kilograme în greutate, dinții i se clătinau ca urmare a abstenenței. Frumoșii lui canini, frumoasele lui măsele care aveau tăișul unui pumnal și masa unui ciocan, care nu se puteau compara decât cu dinții unui pitbull sau ai unui aligator îi căzuseră, nu-i mai rămăsese în fundul gurii, lângă omușor, decât o biată măsea de minte care se întreba ce face acolo singură. La douăzeci și șapte de ani Balthus nu mai era decât o umbră, o zdreanță;

dacă nu mai putea fi un căpcăun, nu mai era nimic. Urca pe terasă și scotea răgete de durere la lună ca un lung strigăt de disperare care înfiora pe cei aflați la plimbare în grădina Tuileries și până pe bulevardul Saint-Germain. Plânsetul lui jalnic dădea fiori de gheață și celor mai duri. Portăreasa urca să bată la ușa apartamentului:

— Spune-mi, domnule Carciofi, al dumitale e câinele ăla care urlă a moarte? Și fiindcă veni vorba, n-ai văzut-o cumva pe nepoțica mea? Sunt totuși două luni de când nu s-a întors. I se răcește biberonul.

Auzind aceste horcăituri, mamele își băgau repede copiii în casă, soții soțiile, iar câinii se întorceau la cușca lor. Balthus rătăcea pe străzi ca un suflet chinuit, lumea își bătea joc de el, îl strigau „Grăsanul“, „Umflatul“ iar el, care fusese atât de mândru, atât de fin, se lăsa îmbrâncit fără să crâcnească. Asociații îl concediară din cabinetul de avocați sfătuindu-l să se trateze pentru obezitate. Nu-i purta pică lui Carciofi, care se purtase ca un servitor loial și se mulțumise să-i amintească angajamentele. Și atunci, sfâșiat între două jurăminte, cel făcut tatălui și cel datorat valetului, se hotărî să recurgă la o soluție îngrozitoare.

Dăruirea de sine

Se angajă, aşadar, la circ ca om de corvoadă. El care era aşa de bogat, aşa de cochet, dormea acum pe o banchetă, căra găleţi, curăţa animalele, demonta corturile şi scena, pregătea de mâncare pentru acrobaţi, clovni şi dresori. Vorbea puţin, muncea din greu, făcea orice treabă fără să crâcnească, îndura batjocura şi nimeni nu-i puneă vreo întrebare. Speriat Carciofi îi cerea să se întoarcă acasă unde îl aşteptau un pat bun şi un foc bun. L-ar alinta. Ar merge la cinema, la concert, în croazieră, era sezonul de solduri la Hermès, Vuitton, Yves Saint Laurent. Balthus refuza.

— Mi-ai luat anii cei mai frumoşi ai tinereţii, slujitorule dragă. Nu-mi cere să mă întorc lângă tine. Vremurile acelea s-au dus.

După şase luni de muncă încrâncenată, circul intră în serioase greutăţi financiare. Balthus merse la director şi îi propuse un număr extraordinar despre care se va vorbi încă în secolul următor şi pe care voia să-l realizeze în ziua de Crăciun. Mai întâi directorul refuză foarte categoric, explicând că aşa ceva era contrar tuturor tradiţiilor. Balthuş, care se aştepta la o asemenea rezistenţă, îi semă atunci un cec enorm din rezerve-

le sale personale; salva astfel circul pentru următorii zece ani.

— Dar cine ești dumneata, îl întrebă directorul și de ce faci asta?

— Nu contează cine sunt, i-o întoarse Balthus, accepti sau nu?

Directorul ceru timp de gândire, își consultă personalul; le dezvălui că noul angajat, în seama căruia sunt lăsate treburile mai grele, este, de fapt, un bogătaş care vrea să evite falimentul întreprinderii printr-un număr extravagant, îngrozitor, care le poate aduce tuturor necazuri cu justiția și o publicitate enormă. Deși fură surprinși, oamenii cercului acceptară în ciuda riscurilor. Balthus convocă un avocat, semnă un act de achitare și un contract, făcu toate formalitățile la bancă. În ziua anunțată, 25 decembrie, într-unul din ultimii ani ai secolului XX, la matineu, fu adus în mijlocul arenei un cazan uriaș așezat pe o mașină de gătit în care fierbea o supă apetisantă. Gradenle cercului erau pline de lume, exclusiv micuți sub zece ani, iar afară o mulțime de puști tropăiau în frig și zăpadă privind ceremonia retransmisă pe un ecran uriaș. Balthus, îmbrăcat în Moș Crăciun dar cu o bonetă de bucătar, îl invitase pe Carciofi. Contempla îngrozit scaunele pline cu copii care pălăvrăgeau, se ju-

cau, se trăgeau de păr și simți în burtă o crampă care altădată anunța că pofta imperioasă își făcea apariția. Acum nu mai putea fi vorba de așa ceva. Își potrivi proteza și cu o lovitură de chim-val făcu liniște.

— Dragi copilași, bine ați venit în cercul nostru pentru un spectacol cum n-ați mai văzut vreodată și cum n-o să mai vedeți niciodată. Dragi copii pe care v-am iubit atât de mult, știți voi ce am fost într-o viață anterioară?

— Nuuu...

— Am fost un căpcăun!

La aceste cuvinte puștimea izbucni într-un formidabil hohot de râs. Haida de, nătăfleață ăsta gras, cu gura lăsată un căpcăun, un devorator! Era din cale afară de nostim. Și își bătură joc de el, aruncară în arenă confeti, bomboane, pernuțe.

— Știu, e adevărat nu mai semăn a căpcăun. E greu să fiu crezut. Și totuși acesta este adevărul și aș putea să vă dau amănunte despre copiii de vârsta voastră pe care i-am înfulecat, cruzi, fierți, fripți sau copți, să vă spun câți am păstrat cu sare în beci la mine ca să-mi astâmpăr stomacul când mi se făcea foame. Aș putea să vă dau lista completă cu cei și cele care mi-au trecut prin mână...

La aceste cuvinte micuții se ghemuiră puțin speriați. Nu mai știau dacă trebuie să râdă sau nu.

— Dar nu pentru asta v-am convocat. În seara asta, dimpotrivă, vreau să mă căiesc pentru timpul îndelungat petrecut în crimă și canibalism, să schimb printr-un singur gest cursul destinului meu. Dragii mei, am mâncat atâția puști, chiar câte unul sau doi pe zi în perioadele de lăcomie, încât vă propun să vă răzbunați în colectiv pe mine. Mă voi arunca în această supă care fierbe la foc mic și într-o jumătate de oră voi fi fiert. În timpul acesta o să vă distrați cu un număr de jonglerie. Vă propun să veniți toți, unul câte unul, să gustați câte o parte din corpul meu, după cum veți dori. Vă reamintesc că la căpcăuni, ca și la copii, cele mai bune bucăți sunt coapsele, fesele, centura abdominală, obrații și urechile, și mai ales degetele mari, cărnoase și succulente, o mâncare regească.

Copiii scoaseră strigăte de uimire. Unele mame șocate își luară progenitura de mână și ieșiră din circ vociferând cu indignare. Nu se mai pomenise vreodată un Moș Crăciun ca să se ofere pe el însuși drept cadou copiilor. Atunci sub privirea stupefiată a asistenței, Balthus se dez-

brăcă în izmene, se înclină adânc și cu lacrimi în ochi își flutură mâna.

— Adio tuturor, vă iubesc, v-am iubit întotdeauna. În felul meu.

Carciofi, îngrozit, se ridică și urlă:

— Nu, Balthus, să nu faci una ca asta, te implor, întoarce-te...

Dar era prea târziu: tânărul se urcase pe un scăunel și cu o săritură sprintenă, în ciuda corpolenței sale, se aruncase în oală fără un geamăt de durere. Fură câteva zvârcoliri și tresăriri. Totuși, înainte ca să dispară cu totul în zeamă, Balthus făcu cu ochiul către servitorul său.

Publicul din circ rămase încremenit. Câteva suflete sensibile izbucniră în lacrimi. Numerele jonglerilor și ale clovnilor abia reușiră să-i distreze pe copii și să le potolească nerăbdarea. Când se termină jumătatea de oră, se năpustiră cu toții în arenă, o armată de pici și ștrengari care primiră furculițe și cuțite de plastic și farfurii de carton. Doi lucrători anume pregătiți scoaseră trupul picurând al lui Balthus și îl puseră pe un platou de argint comandat de el, după mărimea lui. Îl înțepară cu furculițe ca pe un crenvurșt, era numai bine fiert și prin găuri ieșea aer cu zgomotul unui cauciuc care se dezumflă. Micuții elfi, micuțele zâne se împingeau așteptând să fie serviți. Fieca-

re voia să atingă căpcăunul, uriaș și umflat de cât fierseese în apă, să-i vadă ochii sticloși, să-i deschidă gura. Fiecare avu dreptul la o porție, nu ajunse și pentru a doua. Un bucătar care îl dezosa pe Balthus îi curăță carcasa de orice urmă de carne. Îl mâncară pe uriașul cel mare ca pe o prăjitură și i-ar fi supt și măduva oaselor dacă ar fi fost lăsați să o facă. În orice caz, mâncaseră împărătește și discutau aprins, pe când ieșeau, despre gustul ciudat al acestei cărni semănând puțin cu tonul și puțin cu mielul și cu o consistență uneori ca de cauciuc. Cei care participaseră la această bacană-lă deveniră eroi în familiile lor și printre prieteni. Despre această atracție se vorbi luni întregi și, cum o echipă o filmase, fu arătată la televiziunile din lumea întreagă.

Carciofi rămase neconsolat. Își adula stăpânul ca pe un fiu, își reproșa că l-a împins la sinucidere și se gândea să-și pună capăt zilelor. Fără Balthus viața nu mai avea sens. După scandalosul spectacol, poliția venise să percheziționeze casa, scotoci peste tot, dar Carciofi avusese grijă să distrugă orice dovadă care ar fi putut să-i învinovățească stăpânul. Ținea să-i păstreze neștirbită amintirea. Și totuși un amănunt îl intrigă: de ce îi făcuse Balthus semn cu ochiul înainte de a se scu-

funda în cazan? Ce semnal voise să-i trimită? Carciofi consultă arhivele familiei Zaminski, redactate în poloneză, în franceză și în germană. Din când în când portăreasa venea să-i bată la ușă.

— Scuzați-mă că vă deranjez, domnule Carciofi, n-ați văzut-o cumva pe nepoțica mea. Se împlinește un an de când nu s-a mai întors. Cred că o să arunc biberonul.

Răsfoi și cărți cu vrăji, pergamente, enciclopedii. Dar degeaba. Îi telefonă Domnului Goldman. Linia fusese desființată. În disperare de cauză, îi scrisese lui Marylène, sperând că nu-i poartă pică pentru vechile lor fricțiuni. Ea îi răspunse destul de repede, o scrisoare demnă, plină de emoție. Hăituită la rândul ei, se ascundea undeva în Europa. Nici ea nu-și revenea după moartea lui Balthus, singurul bărbat pe care-l iubise cu adevărat. Îl revăzuse până în ultima clipă, fiind prezentă la circ, deghizată, în ziua spectacolului. Și iată adevărul pe care îl dezvăluie lui Carciofi: stăpânul lui îi făcuse cu ochiul pentru că oricine a mâncat carne de căpcăun, fie doar și o bucățică de piele, o fărâamă de unghie, devine la rândul său căpcăun... Și astăzi sute de ștrengari, lăsați liberi peste tot în lume, au fălcile cam mari și încep să se uite la micuții lor prieteni, lingându-se pe buze.

ȘTERGĂTORUL

Paul Folcone era un om nefericit, supărat pe lume pentru că nu își trăise viața. Existența lui se scursese și nimic nu i se întâmplase. Nimeni nu-l știa să fi avut prieteni, copii, aventuri; nu fusese niciodată căsătorit. Rămăsese singur până la vârsta pensionării. Nici familie nu avea, în afară de un văr îndepărtat în nord, negustor de vinuri, cu care rupsese demult orice legătură. Nu-i frecventa decât pe colegii de birou, dar le inspira atât de puțină simpatie, că nici unul nu-l invitase vreodată să bea un pahar în afara orelor de serviciu. Tot uitând cum e să fii amabil, devenise urâcios și voia să rămână așa ca să-și asigure o prestanță, o identitate. Nu mai știa să zâmbească și arăta un chip alungit, închis, ca de înmormântare. Mergea aplecat, întotdeauna exasperat, fulminant, alungând cerșetorii și câinii. De fapt, detesta bărbații ca și femeile, copiii ca și bătrânii, bogații ca și săracii, francezii ca și străinii. Nimeni nu-i era pe plac. Această alergie la specia umană

îi procura un fel de mulțumire ursuză. Nu aștepta nimic de la viață și nu-și amintea nici o clipă de fericire pe care să o evoce cu emoție. Ca și pentru alți singuratici, Crăciunul și zilele de sărbătoare constituiau pentru el adevărate momente de calvar care îi accentuau izolarea. Spărsese demult toate oglinzile din casă, vinovate că îi reflectau imaginea, și nu păstra ca să se bărbiească decât un ciob de oglindă care îi arăta doar partea de jos a feței.

Numai meseria îl captiva: era inginer chimist într-o întreprindere de insecticide. Tânăr fiind, adorase chimia, artă a metamorfozelor, artă de vrăjitor. Îl încânta să vadă cum un lichid transparent se colorează într-un albastru frumos când este agitat, bate spre portocaliu când este agitat din nou și explodează apoi într-o jerbă policromă. Abia dacă reușea să stea de vorbă cu semenii săi, dar nimic nu-i plăcea mai mult decât să manipuleze molecule într-un laborator, să facă să trosnească pulberi în contact unele cu altele. Atunci devenea magician, inventa un univers mai frumos, transfigura materia.

Era, așadar, plătit pentru a eradica insecte de tot felul. Consacrare zece ani fânțarilor, cinci furnicilor, doi teniilor, opt gândacilor, alți opt ani termitelor și gărgărițelor iar acum revenea la

țânțari, pentru că aceste mici vietăți rezistau la orice tratament. Cunoștea îndeaproape fiecare specie și subspecie, putea să le enumere slăbi-ciunile, gradul de rezistență și fabuloasele forme de apărare pe care le desfășurau pentru supraviețuire. Creștea în pivniță, în mari vase ținute la temperatura ambiantă, diverși paraziți: gândaci, căpușe, păduchi-de-frunze, lăcuste, muște și își testa pe ei produsele. Își petrecuse atâția ani ca să examineze târâtoarele, zburătoarele, alergătoarele, înțepătoarele, lipitoarele încât începuse să le îndrăgească pe cele mai dăunătoare, pe cele mai rezistente. Le ucidea fără nici un regret, având certitudinea că se vor reproduce întotdeauna mai repede decât le putea distruge. Înregistra cu un spasm de tristă bucurie agonia cobailor săi, modul lor de a alerga în toate părțile, după ce fuseseră stropiți, ca să scape de moartea deja înscrisă în ei, apoi felul în care se răsturnau pe spate, agitându-și piciorușele, zvârcolindu-se. Participase la majoritatea descoperirilor din ultimii treizeci de ani în materie de insecticide: prafuri, boabe otrăvite, gelatine, lichide cu arsenic. Inventase capcane subtile pentru a hăitui viespile, a alunga viespoii, a îndepărta căpușele de toamnă, a descuraja urechelnițele. Știa să contrarieze feromonii, aceste

mesaje chimice pe care și le trimit insectele, ca să le deruteze. Pusese chiar la punct un gândac-de-bucătărie fictiv, un automat dotat cu un micro-ordinator care dezorganiza sistemul de transmisie al celorlalți. Fabricarea robotului îi luase luni întregi: construise cu mâna lui picioarele, antenele, carapacea, cu rășini și coloranți speciali. Era o descoperire revoluționară care putea să distrugă o colonie întreagă în câteva zile. Dar un colaborator nu tocmai onest îi furase brevetul și Folcone ratase astfel unica ocazie de a ieși din umbră.

Locuia într-un mic pavilion cu etaj pe o stradă liniștită înghesuită între două grupuri de blocuri la est de Paris la câteva minute de bulevardul periferic. Casa era înconjurată de o grădină mică de care se ocupa cu multă seriozitate, cultivând fructe și legume numai pentru plăcerea de a atrage omizi, fluturi, scarabei și alte creaturi ale lumii minuscule. Iubea grădina mai mult decât orice ființă omenească și ea îi aducea mari satisfacții. În schimb, nici un șoarece, nici un șobolan sau șoarece de câmp nu se aciuse pe la casa lui. E lesne de închipuit că acest maestru al prafurilor și momelilor îi exterminase pe toți. Păsările evitau să se așeze pe ferestrele sau pe acoperișul casei lui de frică să

nu rămână acolo. Avea niște vecini curioși pe care abia dacă îi saluta și își înconjurase proprietatea de o perdea dublă de verdeață care îi asigura intimitatea. Seara, ascuns după perdele, se uita la ei cu binoclul de la o lucarnă din pod. Trăia acolo ca un Robinson pe insulă, ca un melc în cochilie. Uneori grupuri de tineri veniți dintr-un cartier vecin parcurgeau strada în mașini, cu geamurile lăsate, râzând în timp ce muzica urla. Aruncau cutii de bere peste grilaj, resturi de mâncare, ambalaje de carton și Folcone aduna gunoaiele blestemându-i și jurând să se răzbune. Dar acest gen de incidente erau rare.

La drept vorbind, Paul Folcone ar fi vrut să fie util, să lucreze, de exemplu, în industria farmaceutică. Nimeni nu-i oferise însă un post în asemenea domenii și astfel se dedica mai departe muncii de ucigaș la scară mare. Făcuse adevărate hecatombe și victimele sale se numărau cu milioanele. Slujitor al morții chimice, se simțea uneori precum acei călăi din trecut care oficiau în umbră, urâți și respinși de toată lumea.

Ca să se distreze, duminica, pe lângă grădinarit se amuza să-și vopsească casa. Începea de vineri seara, cumpărând cutii de vopsea, spă-

lând pereții, acoperind solul cu folii de plastic și dând lacom cu pensula ore întregi pe suprafețele netede. În general, treaba era gata duminică seara, chiar dacă stătea până noaptea târziu. Mirosul de vopsea îl înnebunea de plăcere pe Paul Folcone, care adulmeca gălețile, capabil să recunoască numai după miros compoziția și ingredientele fiecăreia. Când termina era ca beat din pricina diverselor esențe pe care le inhalase, cuprins de o euforie rară, și mergea să se culce mulțumit, gata să se întoarcă a doua zi la birou. În câțiva ani pavilionul său fusese, rând pe rând, albastru deschis și albastru închis, alb crem și alb murdar fără a mai pune la socoteală alte culori ca verde, ocru, pământ de Sienna, bordeaux și bej. Era singura lui fantezie.

Dar luni dimineața, Paul Folcone era dezamăgit: chiar proaspăt vopsită, chiar îmbrăcată într-o culoare nouă, casa lui era identică cu ea însăși. Oricare ar fi fost tonurile și tentele — și uneori ultima vopsea nici nu apuca să se usuze că el dădea cu alta —, rămânea aceeași magherniță pe o stradă de la periferie înghesuită între două rânduri de blocuri. Iar el rămânea același om necăjit căruia viața nu-i zâmbise, viață pe care n-o putea schimba cu pensula.

Dulăul invizibil

Se întâmplă că în vremea aceea făcu o descoperire stranie. Amenajase în subsolul casei un laborator, un loc secret protejat prin parolare informatică și care nu corespundea nici unei norme de securitate. Aici se deda la tot felul de operațiuni, inventa produse, încercând mai ales să amelioreze calitatea vopselelor pe care le cumpăra, adăugând sau eliminând cutare sau cutare element cu scopul de a obține un colorit mai strălucitor sau mai mat, fluidizând sau îngroșând substanța după plac, modificând precum un bucătar vâscozitatea unui lichid, consistența unei creme sau a unui vinil. Meșterea la întâmplare, lăsându-se în voia gustului pentru experiment.

Într-o zi în care pregătise un lac alb cu o asiduitate deosebită amestecându-l cu tot felul de acizi, încălzindu-l doar pentru plăcerea de a-l vedea întunecându-se la culoare, țâșnind în bule și în detunături puternice, bolborosind amenințător, ieși în grădină cu pensula picurândă în mână ca să se întindă într-un fotoliu. Era o frumoasă zi de mai, în ciuda poluării aproape că se vedea cerul, iar migdalii și merii erau în floare. Folcone ațipise, cu cămașa descheiată, cu mâinile pătate, cu burta la soare. Visa, se delec-

ta cu micul lui univers limitat la grădinița asta și la eprubetele în care uneltea comploturi sumbre împotriva paraziților. Pe neașteptate un câine mare făcu un salt formidabil peste poarta de la intrare și veni să-i latre sub nas. Părea de o ferocitate ieșită din comun, mirosea a câine ud, făcea spume, își arăta dinții ieșind din gingiile de un roșu sângerieu. Nici un stăpân nu-l căuta, rătăcea probabil înfometat și furios. Folcone se ridicase tremurând din fotoliu. Măsură în mințe distanța care îl despărțea de ușa de la intrare: n-ar fi avut nicicum timp să ajungă la ea. Fia-ra avea să-l sfâșie în bucăți, să-l înșface de gât: mârâia, își încorda toți mușchii ca să sară. Cu un reflex pueril, chimistul adună pensula din iarbă și îl stropi pe dulău. Spera să-l orbească și să câștige astfel două-trei secunde. Se petrecu un lucru uimitor. Animalul gemu de durere, se cabră, se ghemui pe labele dinapoi și se rostogoli în iarbă. Dintr-o dată, ca și cum cineva ar fi suflat peste el, botul îi dispăru. Și odată cu el dinții feroși. Volatilizați. Acolo unde îl atinse-se vopseau se făcuse parcă o gaură. Urechile, craniul bombat, o fărâma de geană, o bucată de pleoapă se mai vedeau încă, dar restul dispăru-se. Lipsit de bot, câinele fugi cu o jumătate de cap parcă ros din interior, lăsându-l pe Folcone

mai mult perplex decât speriat de această agresiune.

Nu-i venea să creadă. Era oare posibil ca pensula să fi șters — acesta era cuvântul — falca îngrozitoare a cerberului. Faptul sfida bunul-simț. Sunt acizi care pot ataca piatra sau pielea, dar nici o substanță nu poate să nimicească în câteva clipe un lucru, astfel încât să-l facă invizibil. Ca să fie sigur, coborî în pivniță, scoase din borcan doi gândaci, un cărăbuș și o omidă și îi badijonă cu multă grijă cu același lac. De îndată insectele se evaporară. Fără nici un fâșâit, fără nici un sfârâit. Numai antenele și labele care nu fuseseră unse, continuau să se miște în toate sensurile, încadrând un gol. Și golul acesta, când Paul Folcone își trecu degetul peste el, era într-adevăr imaterial. Chimistul nu-și revenea din uimire. Reîncepu cu o colonie de limacși pe care îi anulă cu o trăsătură de pensulă. Fără să vrea descoperise radiera universală. Avu un șoc și trebui să stea jos ca să-și revină. Faptul că dispunea de o astfel de armă îi lua piuitul. Habar nu avea la ce i-ar folosi ea, dar oricum, nu va spune nimic nimănui. Nu mai era dispus să împărtășească cu nimeni vreun secret, oricât de mic.

Trecură șase luni, vara fu foarte călduroasă în acel an, insectele proliferară și ca de obicei Paul Folcone rămase acasă, exceptând cele două zile pe țărmul Atlanticului în care se asigură că nu îi place marea. Întâmplarea face că nu departe de casa lui, pe aceeași stradă, se afla o școală primară cu grădiniță, a cărei gălăgie la început de an școlar îl cam deranja. Și nu atât hărmălaia copiilor, zgomotul rolelor lor sau ecoul surd al mingilor de perete îl supărau, cât veselie lor. Dimineața și seara, fie că soseau, fie că plecau, erau mereu râsete din toată inima, mutre bucuroase, strigăte ascuțite, și această obrăznicie voioasă îl rănea ca o insultă personală. Oare aveau dreptul să fie atât de fericiți? De unde atâtă energie ca să se distreze? Nu-și amintea să fi fost copil și încă mai puțin un astfel de golan sprinten și îndrăzneț căruia totul i se pare îngăduit. Simplă lor vedere îl irita, șocul acestor chipuri atât de proaspete, de fragede îl lovea direct în inimă. Fiecare îi șoptea: „Ai ratat ceva extraordinar, ai trecut pe lângă viață.” Revelația plăcerilor copilăriei îl ardea ca o torță. De fiecare dată când trecea pe lângă un grup de copii zgomotoși și gălăgioși se simțea inutil și bătrân. Avea un chef nebun să-i palmuiască, să-i apostrofaze: „Nu vă e rușine să râdeți?” Era sigur de altfel că maimușoi se stri-

cau de răs pentru niște prostii care nici măcar nu i-ar fi descrețit fruntea. Ah, ticăloșii ăștia mici! Încercase să avertizeze autoritățile publice, redacția lungi scrisori amănunțite către administrație pentru a se plânge de daunele pricinuite, dar nimeni nu-i răspunsese sau nu îi luase în seamă cererile. Un morocănos nu cântărește mult față de câteva sute de școlari.

După multe încercări zadarnice, o idee îngrozitoare încolți în mintea chimistului. De vreme ce nimeni nu ținea cont de recriminările sale și cum copiii se arătau din ce în ce mai obraznici, mergând până la a-i arunca bomboane în grădina, avea să-i pedepsească singur. Deținea acum arma magică pe care o păstrase la rece în pivniță. Nu se mai atinsese de ea de astă primăvară. Aveau să vadă mucoșii ăștia cât costă să fii fericit lângă cineva care nu este fericit. Doar la gândul acesta se simți bine dispus. Faptul era așa de rar, încât se uită în bucata de oglindă pe care o folosea la bărbierit ca să vadă cu ce seamănă într-un moment de euforie. Nici nu se recunoscuse. Puse o sticlă de șampanie la rece, dar se răzgândi: n-are rost să facă risipă, va aștepta o altă ocazie. Esențialul era să nu irosească nici o picătură din vopseaua prețioasă și să-i reconstituie cât mai repede formula. Apoi trebuia să sporeas-

că prudența și mai ales să nu acționeze în jurul școlii vecine pentru a nu trezi bănuieli.

Își luă obiceiul ca după lucru să dea târcoale în mașină unor instituții școlare care se găseau cam pe o rază de cinci kilometri față de casa lui. Toate semănau între ele, cenușii, betonate, scorojite, toate adăposteau aceeași masă de avortoni care urlau și țipau. Asta nu făcu decât să-i întărească hotărârea. Cu un binoclu, reperă unu-doi puști, deosebit de vioi și drăgălași, îi urmări în drumurile lor, le notă cu scrupulozitate traseele, orarele, ținuturile chipurilor mamei, tatălui, surorii sau fratelui care veneau după ei. Își însemnă aceste amănunte într-un carnetel, având grijă să folosească un cod în cazul în care acest carnet ar cădea în mâini indiscrete. O adevărată muncă de detectiv. Încercă o asemenea plăcere să pân-dească micuțele fapte, încât crezu pentru o clipă că și-a găsit vocația.

O răpire improvizată

Alese mai întâi o brunetă micuță și adorabilă, înaltă de-o șchioapă, cu cozi lungi, cu privirea ageră și care avea vina de a pufni mereu în râs, de a se arăta mai jucăușă, mai jovială decât cole-

gii ei. Să tot fi avut vreo șase-șapte ani. Deși știa totul despre orarul ei, habar nu avea cum o cheamă și nici nu-l durea capul de asta. Știa exact pe ce porțiune de trotuar era singură pentru câteva minute și putea fi acostată fără pericol. Era noiembrie acum, zilele erau mai scurte, se făcea noapte către ora cinci. Riscurile de a fi surprins erau mai mici. Într-o zi, așadar, într-o joi după-amiaza, își urmări încet din mașină victima pe când ieșea din curtea școlii, după ce își îmbrățișase toți prietenii și după ce cu o voce melodioasă lansase în aerul rece câteva note de bucurie. „N-o să mai râzi tu mult“, mormăi Folcone. Nu avea decât câteva clipe pentru a acționa: strada făcea o curbă la stânga, dădea într-o intersecție, după care micuța ajungea în stație, unde lua autobuzul dimineața și seara, întotdeauna însoțită în afară de joi. Spre norocul lui, ploua, o aversă înghețată care împrăștiase pietonii. Copilul se grăbea, acoperindu-și capul cu ghiozdanul. O urmărea de aproape, pe geamul din față, cu farurile stinse, cu pensula învelită într-o cârpă groasă. Ceața se ridica de la sol.

Când fata fu pe punctul de a traversa, la intersecție, opri lângă ea, coborî geamul și o strigă:

— Nu te supăra, domnișoară, aș vrea o informație.

Copilul ridică fără chef capul. El coborî complet geamul în ciuda ploii care cădea pieziș.

— Ai putea să-mi spui în ce direcție...

— Ce direcție? N-am înțeles ce-ați spus.

— Apropie-te un pic, să nu strig.

Trecătorii alergau tremurând de-a lungul zidurilor. Ea făcu câțiva pași, se ridică până la el. Era într-adevăr mică-mică. Nu șovăi o clipă. Scoase pensula din cârpă și când mutrișoara drăgălașă se afla doar la câțiva centimetri o mânji cu vopseaua albă. Fetița se sufocă, se dădu înapoi, duse mâinile la față. El demară în viteză, având doar timpul să vadă în retrovizor chipul micuț care dispărea bucată cu bucată. Ca o pată de apă care se evaporă la soare.

Toată seara fu încântat. Nu avea nici o remușcare, dimpotrivă. Își repeta întruna: „Bine lucrat, o să-i fie de învățătură de minte toantei ăleia.” Avea să elimine vermina ștregarilor, drojdia puștilor. Cocoșeii și maimuțelele care îl arătau cu degetul puteau să tremure. Și vru imediat să înceapă iarăși. Niciodată presa nu va semnala astfel de incidente, era sigur de asta. Sunt prea ne-verosimile. Cu siguranță poliția va înăbuși toată povestea. Închipuiți-vă numai: copii fără cap, mici corpuri decapitate, doar cu un smoc de păr deasupra. Nimeni n-ar crede așa ceva. Un singur

lucru îl îngrijora pe Paul Folcone: în curând îi va lipsi vopseaua. Studiase de mai multe ori poziția lacului, dar nu găsise nimic care să poată explica efectul radierii. În orice caz, era incapabil să o reconstituie.

Niciodată nu mai fusese atât de bucuros. Era dintre acei oameni care se bucură dacă îi supără pe ceilalți. Colegii de serviciu se mirară și bănuiră vreo legătură târzie care îi ilumina singurătatea de flăcău tomnatic. Paul Folcone se hotărî să lovească mai tare. În zilele care urmară, „șterse” trei alți copii de o minunată delicatețe. Trei puișori drăgălași își pierdură astfel chipul din ciudățeniile unui trăsnet. Îi stropi cum îți aruncă alții frișcă în față și simți o mare plăcere să stingă astfel niște mutrișoare drăguțe. Apoi remarcă la școala de lângă casa lui un băiețel și o fetiță frumoși ca niște îngerași, care ieșeau întotdeauna ținându-se de mână, adânciți în interminabile discuții. Imediat se simți invidios pe complicitatea lor. El era blond și cârlionțat cu trăsături desăvârșite de heruvim, ea brunetă, cu pielea arămie și ochi verzi tiviți de gene lungi. Când mergeau unul lângă altul, aveau grația unor arătări. Dar farmecul lor alăturat bucuriei de a trăi constituia o jignire cruntă. Folcone era sigur: o făceau înadins, veneau să-l sfideze sub ferestrele lui, se

îmbrățișau, se mângâiau, se jucau de-a v-ați ascunsa, doi draci împielitați care se țin numai de șotii. Ticăloșii, provocarea durase destul!

Avea mai întâi să se ocupe de obrăznicătură, și apoi de fetiță. Dar trebuia să sporească precauțiile, fiindcă cei doi erau din cartier. Folcone, care căpătase curaj după precedentele succese, se credea invincibil. Băiatul se despărțea întotdeauna de prietena lui la vreo cinci sute de metri de la ieșirea din școală: ea cobora la stația de metrou, el mai mergea pe jos până la autobuz, câteva clădiri mai departe. Trebuia, așadar, acționat între stația de metrou și stația de autobuz. În unele seri fetița lipsea. Blonduțul se întorcea singur, hoinărind, dând cu piciorul în hârtiile murdare sau cutiile de conserve, cântând și vorbind singur. Nimeni nu venea să-l aștepte, îl socoteau, pesemne, destul de mare ca să folosească mijloacele de transport în comun.

Într-o seară Folcone, invocând o cădere de tensiune și o mare oboseală, se întoarce mai devreme de la lucru și se hotărî să treacă la acțiune. Norocul îi surâdea: ploua cu găleata, era un frig umed, pătrunzător. Străzile erau aproape pustii. Copilul mergea singur, fără colega lui. Îl urmări câteva sute de metri, până când grosul școlarilor se împrăștie. Lăsă mașina pe marginea străzii,

verificând că nu-l vede nimeni — era deja aproape întuneric — și coborî cu pensula ascunsă în cârpă. Se prefăcea că se uită pe tăblița cu numele străzii și când băiatul ajunse în dreptul lui, strigă:

— Ei, puștiule!

Copilul se uită în direcția lui.

— Puștiule, te rog, m-am rătăcit, nu sunt din cartier, ai putea să-mi spui în ce direcție...

Școlarul își încetini mersul, era îmbrăcat cu un hanorac albastru, cu gluga lăsată. Folcone îl avea înaintea lui, la mila lui, cu fața udă de ploaie. Copilul era încântător, atât de candid cu mâna streășină la ochi și obrajii îmbujorați de aerul tare. Folcone fu mișcat și era cât pe ce să renunțe: mai făcu doi pași și înainte ca celălalt să aibă timp să deschidă gura se repezi cu pensula la fața lui, ungându-l cu câteva straturi de lac alb de la păr până la bărbie, având grijă ca să fie impregnate și urechile și gâtul pentru ca totul să dispară!

Copilul lăsa ghiozdanul și-și duse mâinile la față. Agresorul său izbucni în râs, întorcându-se către mașină. Așteptă puțin: voia să-și vadă prada volatilizându-se, merita această recompensă. Micuțul sărea pe loc, se învârtea, părea să se bată cu vrăjun demon interior, se freca vrând parcă

să-și smulgă pelicula albă care avea să-l șteargă din specia umană. Se lăsă pe genunchi, picurând de ploaie, cu mâinile lipite de cap. Ce paiață, se gândi Folcone, trebuie neapărat să atragă atenția asupra lui.

Dar când băiețelul își desprinsese palmele, vopsea și nu chipul dispăruse; mai erau ici și acolo fâșii de lac care nu i se dezlipiseră de pe față, dar era aceeași persoană ca mai înainte: Folcone simți că-i îngheață mâinile. Operația nu-i reușise. Sângele i se înfierbântă: fără să se gândească, neținând cont de riscuri, ieși iarăși din mașină, se năpusti spre copil, îl târî cu forța până la mașină și acolo îi pulveriză în ochi un insecticid foarte puternic pe care îl ținea în torpedo. Totul dură mai puțin de un minut. Își așază prizonierul pe jumătate leșinat pe scaunul pasagerului, strânse centura de siguranță, băgă în viteză. Nimeni nu-i reperase, norocul era de partea lui. Folcone tipă: „Gata, nu mai faci tu pe deșteptul, gata!”

Pe moment nu măsură enormitatea gestului: răpise un copil! Făcuse prostia asta, nu mai avea de ales. Micuțul îl văzuse și l-ar denunța dacă i-ar da drumul. S-ar face un portret-robot și s-ar ajunge imediat la el. În ciuda mizantropiei sale,

Paul Folcone era cunoscut în cartier. Din fericire avusese prezența de spirit să ia și ghiozdanul în timp ce împingea copilul în mașină. Se învărti de vreo zece ori în jurul grupului de case, înnebunit de teamă să nu-l oprească un polițist pe motocicletă pentru infracțiune sau exces de viteză. Gâfâia, inima îi bătea să-i spargă pieptul, de parcă ar fi vrut să evadeze din corpu-i blestemat. Orașul era mort: era ora la care fiecare se grăbește să se întoarcă acasă, să regăsească o familie iubitoare, departe de frig și de ploaie. Băgă mașina în garaj, dezlegă copilul care nu se dezmeticise încă, îl duse în pivniță. Pe măsura ce cobora treptele alunecoase cu povara în brațe, simțea cum îl cuprinde panica. Încerca să reînvie mânia care îl adusese la astfel de gesturi extreme. Degeaba. Furia i se potolise de îndată ce băiatul se aflase lângă el în mașină. Încă amețit, cu părul plin de paiete albe, acesta se strâmba cu o expresie de spaimă. Folcone va lămuri mai târziu misterul acestei ștergeri ratate. Pentru moment trebuia să pună copilul într-un loc sigur, să-l împiedice să fugă. Îl așeză pe o bancă și începu să golească o debara plină de măhuri, stropitoare, cuie, cârpe, sticle goale. Șterse în grabă praful, aruncă la mijloc o saltea, înjghebă un pat rudimentar cu un cearșaf găurit și o pătură roasă.

Adăugă o găleată pentru nevoi, o sticlă de apă, puse copilul în acest culcuș improvizat, închise ușa cu un lacăt mare. Făcuse totul la repezeală, ca și cum ar fi vrut să ascundă cât mai degrabă fapta îngrozitoare. Era ud de sudoare și tremura, un tremur nestăpânit care îl zgâlțâia din cap până în picioare. Însălmântat de abisurile care i se deschideau în față, se așază pe o treaptă de piatră, își luă capul în mâini, și repetă de mai multe ori: „Ce-am făcut, ce-am făcut?”

Își lovea fruntea cu pumnii, bătea din picioare și între două interjecții era zguduit de hohote seci, fără lacrimi. Ce-avea să-i spună puștiului? Niciodată nu-i va putea înfrunta privirea. Cotrobăind prin ghiozdan găsisese o legitimație de sport pe numele Matthieu Bartholomé, un caiet de dicțări, un altul de matematică, o carte de istorie și de geografie cu multe adnotări. Copilul avea opt ani și locuia aproape de Porte Dorée.

Ca să-și potolească tremuratur, Folcone se întoarse în laborator să încerce o ultimă analiză a lacului cu puteri miraculoase. Produsul nu-și dezvăluisese încă secretul. Mai avea numai cât un castronel de supă. Luă dintr-o cutie cu ajutorul unei tije lungi un gândăcel dolofan, îl cufundă în castronel și așteptă. Insecta se răsuci, își frecă antenele dar după zece minute era tot acolo. Chi-

mistul mai încercă și cu o buburuză, un fluture, o libelulă. În zadar: vopseaua nu mai era decât un lac oarecare. Folcone explodează: fabricase produsul din întâmplare și nu mai era în stare să-i găsească elementele, nici dozajul. Meșterise la nimereală acest noroc, turnase fiole și sticle în acest vas cu lac așa cum o bucătăreasă distrată presară într-un sos sare, piper și condimente. Și când auzi o voce slabă gemând: „Ajutor! Unde sunt?” tresări în adâncul lui și înțelese că viața-i luase o cotitură la care nu se așteptase deloc.

În măruntaiele reci ale pământului

Matthieu Bartholomé avusese întotdeauna un vis: să călătorească, să străbată mările, să treacă granițele. Îl plictiseau toate materiile școlare cu excepția geografiei, în care excela. Restul i se părea o pierdere de timp și își păstra energia ca să deseneze hărți, să urmărească meandrele unui fluviu pe scoarța terestră, să mângâie mapamondul ca pe un uriaș bulgăre a cărui rotunjime îl umplea de o fericire nesfârșită. Avea două proiecte: să plece în Africa și să atingă Polul Nord și nu aștepta decât momentul potrivit ca să fugă. Împărtașea această pasiune cu Amina Bencheikh,

o fetiță de vârsta lui, originară din Sahara, care îi vorbea mereu de deșerturi, de migrația duneilor care se deplasează noaptea, de furtuni de nisip care te înghit în câteva ore. Ea imita la perfecție sunetele scoase de cămile și incredibila lor rezistență. În schimb, el imita dansul pinguinilor, numit și dansul majordomilor, felul cum foca se târăște pe banchiză, saltul ursului alb pe aisberguri. Își juraseră să plece împreună și își pregăteau fuga în mare taină, adunând documente, informații și toate monedele pe care le puteau culege de aici, de colo. Nu vor aștepta să fie mari — adică să aibă doisprezece ani — ca să-și împlinească idealul. Vor începe cu Nordul — de la Paris, era mai aproape astfel —, vor traversa Scandinavia, vor atinge Laponia. Matthieu ținea să pună piciorul pe polul magnetic, cel indicat de compasuri și busole și care se mută cu zece kilometri pe an. Apoi se vor îndrepta spre Sud, spre marele deșert cu forme blonde ca mierea. Chiar în acea dimineață Amina îi adusese un album vechi despre Hoggar și populațiile tuarege, un cadou de la unchiul ei pe care consimțise să i-l împrumute cu condiția să aibă mare grijă de el. Și alerga spre casă, nerăbdător să-l răsfoiască, când acest bărbat imens l-a uns cu vopsea, l-a răpit și l-a orbit cu un spray scârbos.

Când se trezi, Matthieu fu izbit de un miros amestecat de mucegai și aer stătut. Se găsea într-o debara pentru măhuri, pe o saltea infectă, în semi-întuneric. Tremura tare, deși își păstrase paltonul. Clănțănea din dinți și nu putea să creadă că i se întâmplă așa ceva. Cum putuse oare să se lase păcălit de două ori? Retrăia la nesfârșit scena agresiunii, mimând ceea ce ar fi trebuit să facă și nu făcuse. Un prieten îi arătase cum să-ți înfigi unghiile în ochii unui atacator, să-l muști până la sânge, să-l lovești la glezne. Dar efectul de surpriză îi blocase puterea de reacție, frica îl paralizase. Acum îi era foame, sete, avea în gură un grețos gust amar, pielea feței îl ardea și un bulgăre de foc îi strângea stomacul.

Când ușa cămăruței se deschise, Matthieu se ghemui, își ascunse fața. Poate țicnitul avea să înceapă din nou. Îl văzu pentru prima oară pe cel care îl răpise și ce văzu îl încremeni. Era aproape un bătrân, cu pielea brăzdată de riduri și a cărui fizionomie degaja un sentiment de uscăciune, de tristețe abisală. Gura îi era strâmbată de o expresie permanentă de acreală, ochii abia i se vedeau sub niște sprâncene încâlcite precum măcăcinii. În fața lui, Matthieu se simți deodată vinovat fără să știe de ce. Necunoscutul îi întinse un bol de orez cald pe care erau puse o

felie de jambon și un colț de pâine. Matthieu nu îndrăzneă să-l privească în față — să te uiți în ochii unui om violent înseamnă să-l sfidezi, i se spusese — și începu să mănânce, frenetic, cu nasul în mâncare. Trebuia să-și recapete puterile. Bătrânul îl scruta cu privirea, pupilele lui erau două raze care îl perforau de la un capăt la celălalt, săpau în copil tuneluri de perplexitate. Mânca în tovărășia unui spectru. Spectrul respira greoi, gura îi mirosea urât, îi strica masa. Bătrânul avea o duhoare de stârv, tangibilă ca un miros de detergent într-o bucătărie proaspăt spălată.

Când își termină orezul până la ultimul bob, Matthieu îndrăzni să-și privească în ochi temnițerul:

— De ce sunt aici? De ce m-ați atacat?

Se aștepta la o palmă, la un picior în burtă, aproape că spera asta. Dar nu, bărbatul se dădu înapoi cu un pas, avu o expresie de stânjeneală. Rolurile se inversaseră, el părea înspăimântat. Strânse bolul, tacâmurile și o șterse fără să scoată o vorbă. Matthieu se repezi la ușă, zgâlțâi lacătul, strigă:

— Răspundeți-mi. Spuneți-mi ceva!

Înjură, se înfurie, bătut cu pumnii, cu picioarele, se lovi. Termină repede puținele înjurături pe

care le știa. În cele din urmă se prăbuși în hohote de plâns și ațipi.

Zilele trecură. La început, Matthieu elabora scenarii stufoase: se găsea într-o poveste pe care o știa deja, era un cavaler închis într-un donjon, un ocnaș în temniță, un naufragiat pe o insulă pustie, un pasager clandestin legat în lanțuri la bordul unui pachebot, în toate situațiile un personaj de roman în corpul unui băiețel. Încă de mic se închipuia învingând obstacole de netrecut. Scăpa din celulă cu gândul, memoria îi șoptea aventuri, replici gata pregătite. Sau avea impresia că se trezește în visul altuia, putea, așadar, să adoarmă din nou fără teamă. Își citise viața înainte de a o trăi, astfel încât încercările pe care le trecea semănau cu episoade deja cunoscute. Faptul de a-și îndura captivitatea prin filtrul altor povestiri i-o făcea mai suportabilă. Era încă un joc, un fel de a se preface. Dar când înțelegea ce i se întâmplă, începea să plângă, să-și strige mama. Se apropia Crăciunul. Acum ar fi trebuit să fie deja la bunica lui în vacanță, să se certe cu verișorii lui, să mai afle ceva despre expedițiile polare. Dacă ar fi avut măcar o posibilitate să comunice cu Amina. Numai nu cumva ca Amina să dezvăluie secretul din ne-

băgare de seamă sau să-și imagineze că el trădase, că plecase fără ea!

De trei ori pe zi bătrânul îi aducea de mâncare, mereu același lucru, îi schimba găleata, nu scotea o vorbă. Această muțenie îl îngrijora cel mai mult pe Matthieu. Cu timpul prinsese curaj, îl hărțuia pe bătrân cu întrebări. Dar se ostenea degeaba: celălalt tăcea chitic. Dar pe întuneric, îl pândea prin scândurile depărtate ale ușii, copilul îi simțea răsuflarea rău mirositoare. Îi striga:

— Plecați, lăsați-mă în pace!

Și chimistul pleca târșâindu-și pașii ca un câine bătut. Da, aceasta era imaginea la care te făcea să te gândești: un câine vagabond care dă târcoale caselor în căutarea unui os sau a unei mângâieri. Matthieu se întreba în măruntaiele cărei clădiri fusese ascuns, cât de departe era de casa lui. Ceda pe măsură ce sechestrarea se prelungea. Rezista până seara, masa îi ținea loc de orologiu, ceasul i se spărsese în timpul încăierării și spera mereu că un eveniment avea să întrerupă monotonia zilelor.

Dar după masă se instala tăcerea, atât de apăsătoare, încât devenea palpabilă. Matthieu începea iarăși să plângă, indiferent la ceea ce putea să gândească bătrânul despre el. Întunericul căpăta densitatea pietrei. Matthieu era ca o vulpe

înghesuită într-o vizuină și care avea să fie afumată. În subterane ostilitatea era teribilă. Bezna se popula cu chipuri rânjite, apăreau monștri care aveau să-l omoare, să-i spintece măruntaiele. Cineva șușotea lângă el, râdea de necazul lui. Întunericul îl îngrozea, întunericul era locuit. Auzea horcăitul canalizărilor, țiuitul unui cazan, imperceptibile vibrații care traversau spațiul. Veneau să-l execute, era sigur de asta. Atunci își ținea respirația ca să moară imediat și să scape de oroare. În ultima clipă deschidea gura, înghițea lacom o gură de aer proaspăt.

Cel mai greu era însă că nu știa pentru ce se află acolo. Chiar și un motiv neîntemeiat ar fi fost mai bun decât această enigmă. Curând încetă să mai mănânce. Respinse toate platourile bătrânului, lăsa orezul să se răcească în castronel, apoi pâinea să se râncezească. Prefera să se stingă ca o lumânare decât să tânjească în lugubra închisoare. Nu știa ce vină ispășește, dar era gata s-o ispășească până la capăt. Pe zi ce trecea lipsea tot mai mult din propriul corp, se făcea rece precum betonul în interior, o ființă minerală. Deja nu se mai ținea pe picioare, avea amețeli chiar și întins, iar gura îi era îngrozitor de uscată. Rămânea ore întregi pe saltea, în stare de prostrație. Umbrele

îl încercuiau, amenințau să-l înghită. Avea să slăbească, să devină de mărimea unui șoarece ca să poată evada printr-o gaură. Era mai bine să devină un șoarece în libertate decât să rămână om în această subterană. Nimic nu mai avea importanță. Adormea, se adâncea în coșmaruri: avea prea multă piele pentru greutatea sa, epiderma îi spânzura pe oase ca un cearșaf pe o frânghie. Zăcea pe patul de suferință păzit de o fantomă. Nu era un magician, nu găsisese formula care să-i permită să traverseze zidurile sau să doboare pe cei răi. Nu era decât un băiețel încarcerat în fundul unei pivnițe și care se stinge de supărare.

Până în ziua în când temnicerul său, care îi adusese un bol cu cacao și două tartine cu unt, îl întreabă cu o voce șovăitoare:

— Vrei să te joci cu mine?

Era într-o duminică, Matthieu își amintea că o aflate de la celălalt. Era prima oară când bătrânul îi vorbea și, detaliu incredibil, avea o voce tremurată și sâsâia. Matthieu, care se vindecase de asta doar de câteva luni, cu prețul unor mari eforturi și multor umilințe, simți din străfundul disperării sale o anumită ușurare. Și prin puterea câtorva cuvinte, a unei legături, consimți după câteva săptămâni de abțință,

să bea o înghițitură de cacao și să lingă untul de pe tartine.

Tulburarea paznicului

În fața lui Matthieu, Paul Folcone se simți imediat descumpănit: el cunoștea lepidopterele, coleopterele, arahnidele, dar nu știa cum să se comporte cu un băiețel în carne și oase. Acesta se mișca, cerea, vorbea, nu era un fluture sau o muscă pe care o înfigi cu un ac pe un carton, ca să le observi direct în față, pe îndelete. Îngrozit de această răpire, chimistul nu știa ce să facă cu prizonierul și nu mai înțelegea de ce îl doborâse și îl transportase până aici. Nu se mai recunoștea în cel care pornise război împotriva micului popor de puști. Nu dorea decât un lucru: să scape de Matthieu, să-l trimită înapoi acasă, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Dar anunțuri cu dispariția erau puse peste tot pe pereți. Părinții săi apăruseră la televizor la jurnal cu cei doi frați și imploraseră pe răpitori să le dea înapoi fiul lor scump. Nu erau bogați dar se declarau gata să plătească, numai să le fie formulată o cerere de răscumpărare. Folcone plânsese împreună cu ei înainte de a-și da seama că el însuși era autorul

acelei fapte murdare. Opinia publică era exasperată: în cafenele, magazine, nu se vorbea decât de această crimă, toți cereau o pedeapsă radicală și Folcone era de acord. Polițiști în civil străbăteau cartierul, un inspector, plin de zel, venise chiar să-l interogheze în calitate de vecin al școlii. Nu remarcase nimic anormal în ziua aceea, nu fusese intrigat de drumurile vreunei persoane străine de strada lui?

Folcone mormăise ceva și inspectorul se mulțumise cu aceste mormăieli. Puteau să scotocească toată casa de sus până jos, nu vor găsi nicio dată scara ascunsă, protejată de un sistem electronic, nici ascunzătoarea unde ținea copilul. Nu, adevăratul pericol venea de la băiețelul însuși. De cum fusese închis, acesta amenințase cu ce e mai rău, își pusese viața în joc refuzând să mănânce. Se lăsa să piară cu o tărie uluitoare. După câteva zile zăcea ca mort, cu pielea lividă. Paloarea dădea chipului său o grație de înger. Folcone se agita înnebunit: nu se putea hotărî să-l hrănească cu forța, folosirea violenței îi repugna. La gândul că băiețelul s-ar putea stinge sub acoperișul lui, fu cât pe ce să-l ducă noaptea într-un serviciu de urgență, în chip anonim. Atunci, în ciuda unei stânjeneli nemăsurate, făcu ceea ce îl îngrozea cel mai mult: îi vorbi micuțului. Repe-

tase multă vreme dialogul în cameră, temându-se să nu se lase antrenat dincolo de ceea ce accepta să spună. Bineînțeles că se poticnise, tracul făcuse să-i tremure limba și defectul din tinerețe, sâsâitul, reapăruse. Dar acele câteva cuvinte îl salvară pe micuțul locatar: patruzeci și opt de ore mai târziu, acesta mânca și bea normal și căpăta culoare în obraji. Pentru Folcone începea un alt coșmar.

De când îl răpise pe Matthieu, totul se complicase pentru el. Încă nu știa cum funcționează un copil. Consultase toate dicționarele posibile, dar fără mare folos. După episodul îngrozitor cu greva foamei, Matthieu se arătase de o voracitate fără limite. Trebuia să-i pregătească mese copioase de trei ori pe zi, fără a mai pune la socoteală gustarea, biscuiții dimineața, mărul și paharul de lapte proaspăt la culcare. Folcone nu prea avea inspirație la meniuri: micul dejun nu-i pune probleme, în schimb prânzul și cina îi dădeau bătăi de cap. El care se hrănea cu ce găsea prin casă, cu coji uscate de pâine sau de brânză trebui să se inițieze în secretele artei culinare. Dacă piciul ar fi fost o furnică sau o rămă, o firimitură de pâine i-ar fi ajuns pentru o săptămână. Neavând încredere în conserve, Folcone mergea în piață să

cumpere produse proaspete, carne macră, pește. Era iarnă și propria lui grădina dormita. Descoperise în bibliotecă o carte veche de bucate care fusese a mamei lui și zâmbea la gândul că avusesese odată o mamă. Se chinuia în fiecare seară să învețe o rețetă nouă. La birou făcea conștiincios o listă cu meniuri pentru toată săptămâna, încerca să varieze felurile de mâncare, și revenea la jambon cu paste-melcișori și la pui cu cartofi prăjiți, cu care copilul se delecta. Dacă nu avea timp să meargă la cumpărături, era somat să ia dintr-un fast-food un hamburger dublu cu multă ceapă și ketch-up. Pregătirea unui piure sau a unui ou ochi îi dădea sudori reci, nu avea cele necesare, trebuia să iasă din nou să cumpere lapte, ciocolată, Coca. El care trăia ca un urs și care timp de douăzeci de ani cumpăraseră în fiecare seară de la același brutar o jumătate de baghetă începu să alerge după cumpărături. Vânzătorii îl salutau cu un zâmbet larg de cum intra și fiindcă îl văzuseră mereu singur bănuiau că are acum o prietenă, poate chiar o mică familie. Îi puneau tot felul de întrebări încercând să afle adevărul, dar Folcone ocolea răspunsurile, făcea pe prostul sau pe surdul. Odată se scăpase și spusese la măcelărie: „O friptură pentru fiul meu”, își dăduse seama în ultima clipă și mușcându-și lim-

ba se corectase „pentru nepotul meu” dar măcelarul nu băgase de seamă nimic.

Dacă măcar copilul ar fi arătat cea mai mică recunoștință! Dar el era mereu nemulțumit: mâncarea era rece sau fierbinte, carnea nu era destul de friptă, ba mai trebuia sare, ba piper. Într-o zi trântise farfuria pe jos strigând: „Ce scârboșenie!” Virulența expresiei îl șocase pe Folcone. Nu bănuia că un mucos de șapte ani cunoștea astfel de cuvinte. Strânsese resturile fără să se plângă și se închisese în laborator, incapabil să doarmă sau să se concentreze. Vrăjitorul cel rău se transformase în dădacă, în fată în casă. Și nu era numai intendența: un băiat are nevoi de tot felul. Haine, de exemplu: cele pe care Matthieu le purta în ziua răpirii erau acum niște zdrențe. Șosetele îi puțeau, lenjeria nu strălucea nici ea. Într-o sâmbătă Folcone trebui să meargă într-un magazin mare, aproape de bulevardul periferic, și acolo, sub privirea batjocoritoare a vânzătoarelor care mestecau gumă ca hipnotizate, uitându-se în oglindă peste umărul lui, negociase achiziționarea a zece perechi de chiloți, șosete, pantaloni, salopete, tricouri, fără a mai pune la socoteală încălțăminte de la o anumită firmă pe care copilul o notase pe o bucată de hârtie.

— Ce mărime poartă nepotul dumneavoastră? îl întrebau ele dându-și coate, ce număr are la cămașă, dar la pantofi? Ce culori îi plac? De ce nu vine el să probeze?

Folcone se încurca în răspunsuri ininteligibile, roșea, începea iar să sâsâie. Aveau să-i râdă în nas, să refuze să-l servească. Era convins de asta, greșeala lui se vedea clar, se trăda cu fiecare cuvânt. Se întoarse cu brațele încărcate, transpirând de umilință, ruinat, dezonorat și când despachetă lucrurile în fața puștiului, avu parte de un ton de reproș.

— E nasol ce-ai cumpărat tu, prostii, eu nu port așa ceva.

Fiindcă Matthieu începuse să-l tutuiască fără să-i ceară permisiunea. E adevărat, culorile nu erau asortate, pantalonii erau prea scurți, tricourile de o calitate dubioasă. Folcone nu mersese la magazinul potrivit și copilul mai rămase o săptămână în boarfele lui vechi și abia apoi acceptă să îmbrace hainele noi.

Și dacă nu ar fi fost decât toaleta! Dar Matthieu îl hărțuia cu întrebări:

— De ce m-ai răpit? Ce ți-am făcut? E o răzbunare personală, pe familia mea, pe tatăl meu?

Ah, ce tortură! Ce chin! Se bâlbâia, nici un sunet nu-i ieșea din gură. Era incapabil să răspun-

dă fiindcă nici el nu știa de ce acționase astfel. Nu îndrăznea să mărturisească băiețelului ce făcuse celorlalți școlari, l-ar fi disprețuit și mai mult. Folcone suferea că este judecat greșit de prizonierul său. Poate într-o zi va mărturisi totul, pretextând un moment de oboseală, de rătăcire. Nu vedea altă soluție decât să-l păstreze pe Matthieu lângă el. Cu timpul lucrurile se vor aranja, emoția va scădea, poliția va abandona ancheta. Chiar și părinții l-ar uita: aveau doar și alți copii. Folcone va avea grijă de mica făptură, care va crește în preajmă. Îi va desăvârși educația, va juca rolul unui protector și preceptor. Providența i l-a încredințat pe Matthieu: va avea grijă de el până la ultima suflare.

Dar copilul bătea toată ziua în ușa celulei sale.

— Deschide-mi, lăsa-mă să plec. N-ai nici un drept să mă ții închis. Tatăl meu o să-ți pocească mutra, ticălos bătrân, o să-ți primești pedeapsa cu vârf și îndesat.

Folcone nu putea să creadă ce auzea și nu știa ce îl rănește mai mult: invectivele sau doleanțele care urmau.

— Mă plictisesc aici, e urât la tine, oribil, tu puți; lasă-mă să plec.

Ca să-l îmbuneze, îi dădu micuțului „oaspete” hârtie și creioane și acesta desena din minte

planisfera, cele cinci continente, Antarctica și Polul Nord cu un talent și o exactitate stupefiantă. Inteligența lui Matthieu îl umplea de admirație și visa să și-l facă elev. Am atâtea să-l învăț, își spunea. Îi cumpăraseră cărți cu benzi desenate, cărți de geografie, altele, al căror titlu i-l dăduse Matthieu, povestiri despre expediții sau fapte ieșite din comun. Cu speranța de a-i descreți fruntea, căuta prin magazine jucării pentru farse și poante și îi era mai mare mila să-l vezi pe bătrânul trist cu buzele uscate cumpărând fără urmă de umor pernuțe țiuitoare, păianjeni de cauciuc, păr pentru scărpinat, petarde, imitație de zahăr, cu seriozitatea imperturbabilă a cuiva care se achită de o misiune disperată. Îi oferi și un tranzistor pe care băiețelul îl asculta cu volumul dat la maximum. Într-o după-amiază, chimistul studia ploșnițele, microparaziți care se încrustează în cearșafuri și provoacă bășici pe piele, când muzica îi asurzi timpanele și îl împiedică să se concentreze. Cu multă blândețe, îl rugă pe Matthieu să dea mai încet. Acesta nu numai că dădu mai tare, dar căută și un post de hard rock unde vacarmul era insuportabil. Folcone insistă. Amenință cu confiscarea aparatului. Atunci copilul se răzvrăti, trânti tranzistorul pe jos și îl călcă în picioare până nu mai rămase din el decât o grăma-

dă de circuite și butoane dislocate. Asta îl lăsă pe Folcone cu gura căscată și nu mai îndrăzni să se apropie de Matthieu toată ziua.

Ziua următoare merse la magazin să-i cumpe-
re un televizor cu video. Nimic nu era destul de
frumos și de costisitor ca să fie pe placul băiețe-
lului, care acceptase cadoul mormăind. Aparatul
rămânea deschis zile întregi, proiectând pe pere-
ții pivniței o lumină albăstruie. În timp ce chimis-
tul spăla cu mâna hainele școlarului — nu ducea
rufe la spălătoria automată de frică să nu fie re-
perat —, acesta se uita la un joc și la fiecare în-
trebare a prezentatorului îl întreba pe Folcone:

— Cine a inventat penicilina? Care este for-
mula gazului carbonic? Cine a câștigat turul
Franței în 1956? Ce este rotund și ascuțit cu două
bule la bază?

De fiecare dată când chimistul habar n-avea,
adică aproape întotdeauna, copilul izbucnea:

— Ești nul, chiar și Amina care totuși n-are de-
cât opt ani știe mai mult ca tine. Ești sigur că n-ai
furat diplomele?

Rușinat, Paul Folcone răsfoia seara dicționa-
rele ca să-și completeze lacunele. De îndată de
Matthieu adormea, deschidea la rându-i televi-
zorul în sufragerie, asculta cu atenție emisiunile
cu jocuri ca să nu fie luat pe nepregătite data vi-

itoare. Făcea cunoștință cu o mulțime de animatori, de prezentatoare, de comici ai emisiunilor de divertisment de care nu auzise niciodată. Cu toate că sportul îi repugna, se uita și la meciurile de fotbal și de rugbi, nota pe un carnetel rezultatele și numele membrilor echipei ca să le discute a doua zi cu puștiul.

Astfel își încropea o cultură din bucăți, din fragmente de cântece, din sloganuri publicitare, din știri sportive, din fapte diverse. Și era foarte mândru când șmecherașul îi spunea:

— De unde știi tu astea? Nu pot să cred!

Bineînțeles, ce știa nu era mare lucru față de ce ignora. Se îndopa cu seriale, filme proaste, cu povești idioate pentru simpla plăcere de a vorbi despre ele a doua zi cu Matthieu. De aceea se culca târziu, deși trebuia să se trezească la ora șapte ca să meargă la birou, iar noaptea stătea mereu la pândă, căutând zadarnic somnul, de teamă ca hoțomanul să nu-l cheme sau să nu fie bolnav. Să-l știe că doarme la câțiva metri sub el, într-o cameră strâmtă fără ferestre era o tortură pentru Folcone. Ar fi vrut să-l instaleze la etaj, să-i ofere o cameră frumoasă cu tot confortul și baie. Îi vopsise proaspăt celula, în culori atrăgătoare ocru și pastel, un vinil rezistent la umezeală, ca și cum copilul avea să rămână acolo pentru multă vre-

me. Acesta nu-i mulțumise. Folcone își imagina uneori că Matthieu venise acolo de bună-voie, bătuse la ușa lui pentru simpla plăcere de a-i ține companie. Și când făcea curat, ducea gunoiul, dădea cu aspiratorul, visa că Matthieu împarte cu el locuința, înveselește prin prezența lui magherinița lipsită de viață. Nu îndrăzneă totuși să-l aducă sus, de teamă ca pușlamaua să nu-i scape printre degete și să nu sară pe fereastră. Măcar dacă ar putea fi singuri pe lume, ei doi!

Tot așa cum ploaia pe un pământ arid face să apară o floare neașteptată, irumperea lui Matthieu în viața lui Folcone provocase un cataclism. În regiunile ascunse ale inimii lui, în deșertul de uscăciune și meschinărie apăruse o lumină minusculă. Și încetul cu încetul prada puneă stăpânire pe prădător. Bătrânul se ostenea urmărindu-l pe băiețel, care era mereu în altă parte, se simțea disperat că nu-i reține niciodată atenția, interesul. Nici una din strategiile cu care insectele i se împotriveau de treizeci de ani încoace nu putea să se compare, în intensitate și în surpriză, cu măcar unul din capriciile lui Matthieu. Ștengarul îl chinuia în fel și chip. Era femeia lui bună la toate, ocnașul lui, bătaia lui de joc. La serviciu arbora o mină jalnică îngrijorându-și colegii. Directorul chiar îl convocase într-o zi:

— Ce nu merge, Folcone? Ești bolnav? Vrei un concediu? Vorbește, nu-ți fie teamă.

Ah! Dacă ar putea să mărturisească, să se elibereze de povară. Dar de acum nu avea altă scăpare decât să plătească și să îndure în liniște așteptând zile mai bune.

Cel mai frumos dintre gândaci

Un bătrân are o mulțime de manii: face curat, face ordine, râgâie, pârțâie, se scarpină, fornăie, îi curg balele, mănâncă murdar, se scobește în nas sau în gură, are vinișoare roșii pe față, pete pe gât, păr în urechi, riduri adânci ca niște cicatrice. Cu zdrențele lui, cu mersul șchiopătat, cu spinarea încovoiată și smocul de păr de la ceafă, Folcone nu avea aerul unui sadic sau al unui psihopat. Mai degrabă al unui bătrân trăsnit. Nu era rău, doar respingător și zdrențaros, mai ales la sfârșit de săptămână când nu făcea duș de vreme ce nu mergea la lucru. Matthieu ceruse să aibă dimineața un lighean de apă caldă, săpun parfumat și un prosop curat ca să se spele ca pisica măcar. Folcone nici măcar nu s-ar fi gândit la asta. Uneori bătrânul lucra cu bustul gol în laborator, în ciuda temperaturii reci. Era o oroare,

un dezastru de oase și cute care atârnav, clavicule care împungeau pielea cenușie, tăbăcită, acoperită de urticarie pe care o scărpină cu unghiile negre. Matthieu căuta cu disperare motivațiile temnicherului său.

Spaimei de la început îi urmasse o prudență vicleană. De îndată ce Matthieu nu se mai temea de Folcone, îl ura: dacă înceta să-l urască, teama revenea. Alese ura pentru a-și alunga frica și a-și regăsi luciditatea, siguranța. Cu timpul, discernea mai bine slăbiciunile chimistului și se adânci în ele ca într-o breșă. Exceptând ipoteza puțin probabilă a unei eliberări din afară, Matthieu trebuia să conteze doar pe el însuși, să-și pregătească evadarea cu răbdare. Ghicise că este reținut într-o casă nu departe de Paris. De mai multe ori când Folcone era la birou, lovise cu pumnii în ușă și strigase „Ajutor” până răgușise, dăduse televizorul la maximum. Strigătele sale erau absorbite de grosimea pereților și se stingeau de îndată ce le scotea. Încercase totul: consemnase orele de plecare și de sosire ale chimistului — acesta din urmă îi oferise un ceas Mickey — pentru a deduce distanța până la locul lui de muncă; încercase să sape o gaură în piatră cu ajutorul unui cuțit și al unei furculițe; desenase un plan sumar al locurilor, imaginase ieșiri fic-

tive, tuneluri care duceau la vecini, în stradă. Cât despre a-l omorî pe Folcone, nici nu putea fi vorba. Disproporția de mărime era prea mare. Într-o zi Matthieu se prefăcuse că-l doare burta. Neîncrezător, bătrânul întredeschisese ușa, copilul se năpustise asupra-i cu capul plecat. Amortizase șocul fără să se miște un centimetru și respinsese cu un bobârnac pe micuț în celula lui. Nu se supăraseră, ci îl contemplase cu un aer și mai abătut decât înainte.

Matthieu își dădu seama curând că obține mai multe de la chimist vorbindu-i normal decât insultându-l. Trebuia să se stăpânească, să-și înăbușe natura impulsivă, să zâmbească de nevoie acestui cadavru ambulant spre propriul său bine. Așa obținuse hârtie, creioane, cărți, un radio, un televizor. De fiecare dată când rostea o dorință, celălalt i-o îndeplinea. Supralicitarea nu avea limite. În curând dispunea nu numai de o lampă frumoasă, de o aerotermă, de două păaturi noi, de o masă joasă pentru scris și desenat, dar și de un dulap în care înghesuia biscuiți, nuga, bomboane, ciocolată, dulceață. În celulă nu mai era un centimetru pătrat liber și nu trecea o oră fără că băiețelul să nu ronțăie ceva. Ca să adoarmă neîncrederea temnicerului său, se străduia să-i intre în grații. Nu rata niciodată ora jurnalului te-

levizat și anunțurile de căutare care îl priveau. Își aduna din publicitatea propriei răpiri puterea de a rezista în fața disperării. Lumea se gândea la el, familia lui rămânea mobilizată și el se jura să-i uimească prin curaj și viclenie. Dar cel mai greu de suportat era plictisul, orele lungi petrecute în catacombe între lipsa de ocupație și tristețe. Murea de dorința de a împinge pereții, de a ridica plafonul închisorii ca pe un capac, de a vedea soarele, lumina, frumosul chip auriu al Aminei, de a se lipi de mama lui, de a auzi râsul tatălui lui.

În cele din urmă, pentru a-l îmbuna pe chimist, ceru să-i viziteze bârlogul, peștera, ce avea el mai sfânt pe lume, și anume laboratorul. Acesta din urmă fu încântat de o asemenea propunere. Matthieu ieșea pentru prima oară din adăpostul său: căzu de mai multe ori, atât era de slăbit, dar se sforță să se ridice, să se țină pe picioare, să studieze decorul pivniței pe care încercase să și-o reprezinte. Dar vai, nu văzu nimic care să-l surprindă: o înșiruire de încăperi betonate, cu tavanul scund, străbătute de țevi care se răsuceau în toate sensurile. Bătrânul îi arată cu mândrie baloanele sale, eprubetele, frumosul microscop stereoscopic, prafurile și substanțele diverse pe care le păstra în flacoane numerotate și mai ales,

„insectoriul“, cum îl numea, o placă mare de sticlă transparentă împărțită în compartimente, în care creștea mii de insecte cărora le recrease mediul natural cu pământ, crengi și frunze. Erau acolo viespi, tăuni, țânțari, muște, omizi, șvabi, o națiune întreagă de antene, carapace și labe pe care, în vase închise, le cultiva pentru experiențe. Mai multe borcane cu vopsea și butelii de gaz comprimat erau înghesuite într-un colț. Locul fremăta de zgomotul permanent pe care-l făceau vietățile care bâzâiau, țârâiau, zumzăiau; în această magmă de clești, de larve, de moluște era un fel de amenințare palpabilă.

Bătrânul îi arată manipulările elementare, amestecă în fața lui lichide care clocoteau sau precipitau. Îi dădu să observe o picătură de apă mărită de mii de ori, a cărei structură tănuia mai multe comori decât o planetă cu continentele, oceanele și craterele sale. Încântat de curiozitatea elevului său, îl iniție puțin câte puțin în diversele stări ale arsenicului — praf, pastă, lichid, pulverizare —, îl învăță arta fumigației, a aerogelului cu care stropești un mușuroi de furnici și care întemnițează, solidificându-i, sute de subiecți într-o plasă solidă. Îi punea ochelari ca să-l protejeze de emanațiile toxice. Matthieu avea înfățișarea unui scafandru, lucrul nu-i dispăcea.

Luă deci obiceiul, de fiecare dată când bătrânul se întorcea de la lucru, să meargă cu el în laborator pentru a proceda la operații savante, ale căror formule le nota pe un caiet. Toate acestea semănau grozav cu bucătăria, recipientele minuscule aduceau a instrumente de jucărie, dar bucătarul nu avea voie să guste din bucate. Astfel ocupat cu învățarea unei discipline, Matthieu își recapătă puterile și îndură mai ușor interminabila scurgere a timpului.

Folcone voia să-i demonstreze că insectele sunt o capodoperă a naturii, o suită de giuvaieruri vii a căror ingeniozitate el nu se sătura să o admire. Compara muștele cu niște poeme zburătoare, termitile cu porțelanul, făcea elogiul parazitelor, zei ai firimiturilor și făinii care curăță bucătăriile și băile, admira colorația cremoasă, aproape roșcată a gândacului, consistența lăcuită a carapacei lui, astfel încât într-o anumită lumină gândacul este o bomboană, o caramela destul de groasă că îți vine s-o ronțai. Îi arăta măriți micii monștri care ne colonizează corpul: păduchele care se agață de păr și se hrănește cu sânge, puricele care sare pe piele, căpușa care nu se dezlipește de câini, păduchele lat, atât de greu de scos din păr. Toate astea erau dezgustătoare și instructive. Chimistul dădea chiar dovadă de

un spirit farsor pe care copilul nu i-l bănuia. Organiza de-a lungul unui labirint construit din carton întreceri între limacși, furnici, cărăbuși, învingătorul având dreptul la libertate. Sau așeza amplificatoare în coliviile libelulelor, albinelor, muștelor și îl punea să asculte ultrasunetele lor: comentau, bârfeau, sporovăiau, ciripeau în morse, în steno, în esperanto de antene și elitre, cu zumzetul unui mare restaurant. Cât țineau aceste rare divertismente, micuțul reușea să-și uite condiția de deținut.

Dar o închisoare, chiar confortabilă, rămâne o închisoare. Cu siguranță disciplina nu mai era așa de severă, ușa celulei rămânea deschisă în permanență. Bătrânul făcea eforturi înduioșătoare ca să-i placă; îi oferise o rachetă de badminton, un diablo cu bobină și sfoară, un joc cu săgeți și chiar o minge de fotbal în care Matthieu șuta cu speranța de a crăpa pereții, de a deschide un drum către libertate. Aria sa de joc se reducea la cei douăzeci de metri pătrați ai unei încăperi întunecoase, plină de lăzi și cutii, pe care bătrânul încercase să o facă mai prezentabilă punând o mochetă și agățând două becuri de tavan. Dar Matthieu nu va obține niciodată singurul lucru pe care îl dorea. Era condamnat la aceste sub-

soluri, destinat să devină o creatură a infernului, un fel de gândac superior, ceva mai ager și mai vorbăreț decât ceilalți, dar promis și el ca și ei observației, exilului. Captivitatea îl măcina ca un acid, îi suprima dorința de studiu, pofta de joacă. Geografia nu îl mai vrăjea. Parcurgea cu degetul coastele Africii, spunea Zanzibar, Tombuctu, Tanannarive, magia nu funcționa, cuvintele nu explodau. Cât despre istoria naturală, nu mai voia să audă de ea: mare ispravă să știi că ochiul unui licurici are 2 500 de fațete sau că un țânțar emite frecvențe sonore de ordinul a 380 de hertzi. Aceste minuni îl lăsau indiferent: nici una din costisitoare lucrări ale materiei nu putea rivaliza cu independența. Matthieu nu mai era decât un copil îngropat de un maniac în periferia pariziană și care dorea să evadeze, să alerge cu colegii, să exploreze lumea mare, să simtă cum îi cresc mușchii, cum îi crește corpul.

După săptămâni de speranță, îl apuca din nou descurajarea. La televizor, anunțurile legate de căutarea lui se răreau: era uitat acolo, în lumea de la suprafață. Trei luni trecuseră de la acea fatală după-amiază de noiembrie, nici nu sărbătorește Crăciunul, plânse toată seara de 24 decembrie. Inima i se închidea. Să reziste, trebuia să reziste cu orice preț. Fantoma infamă nu-l va învin-

ge. Insectele îl învățaseră măcar un lucru: să se blindeze, să-și construiască o platoșă cu țepi, cu cângi, cu zale. Când era singur conversa cu ele: insectele sunt foarte sociabile; îi răspundeau prin grațioase parabole făcute cu antenele, își mișcau mandibulele. Toate îi repetau în limba lor: curaj, curaj, suntem cu tine. El le fredona un cântec de leagăn pe care i-l cânta mama lui și mulțimea de persoane mici îl asculta cu gravitate, începea să danseze cadrilul, menuetul, valsul. Miriapodele băteau măsura, lăcustele dădeau ritmul; omizile își unduiau membrele inelate. Într-o zi vor pleca împreună cu toții în marele exod, scarabeii îl vor purta pe spate și vor ajunge în țara în care speciile fraternizează, unde pânzele de păianjen alcătuiesc hamacuri excelente, în care scorpionul are miere în loc de venin, în care indivizi ca Folcone sunt înfipti cu acul sub o sticlă cu denumirea de Ticălos.

Compașiunea captivului

Un miracol se produse în cele din urmă, paradoxal și în același timp teribil ca atâtea alte miracole, fiindcă sosi sub chipul calamității. Într-o duminică dimineața, așadar, la ora unsprezece

micul dejun încă nu fusese servit. Matthieu începu să-și piardă răbdarea. De trei ori pe zi, Folcone cobora cu platoul și dacă lipsea ceva puștiul îl trimitea imediat la bucătărie. Îi ceruse bătrânului să cumpere un clopot de argint ca acelea folosite în restaurante pentru a păstra mâncarea la cald. Se săturase de ouă care ajungeau înghețate, de carnea rece, de cartofii prăjiți calduți.

În acea dimineață Matthieu sunase cel puțin zece minute în șir; Folcone instalase o linie interioară directă legată la camera lui și de care Matthieu abuza trezindu-l la miezul nopții, repetându-i insistent la patru dimineața: „Dă-mi drumul, imediat, e un ordin!” Obosit de atâtea încercări și intrigat de un miros ciudat, copilul ieși din celula lui. Știa că în ajun bătrânul lucrase până târziu. Matthieu plecase să se culce, nu-i mai plăceau de acum nici chimia, nici lucrările practice. Pașii îl conduseră până la laboratorul care se găsea undeva la capătul unui mic culoar plin de lăzi cu sticle. Mirosul era tot mai puternic: când deschise ușa îl simți în gât, îi ustură ochii. Era acru și crezu că o să vomite, deși nu mâncase nimic. Îl zări pe bătrân prăbușit pe jos cu o șuviță de sânge la colțul buzelor, chiar sub fotografia uriașă a unui acarian cu cleștii desfăcuți și țepii ridicați, un războinic al spațiului. Ținând o batis-

tă la nas, copilul îl bătu pe chimist pe umăr, îl strigă. Coloane de furnici, provenind dintr-o cutie care nu fusese bine închisă, treceau peste coapsa bătrânului și mergeau să se adape în lichidul roșu care îi curgea din gură. Această armată de carapace în tranzit părea, prin număr și agitație, mai fluidă decât sângele său.

Matthieu îl zgâlțâi de câteva ori. Nici o reacție. Nu avea altă soluție decât să-l scoată de acolo. Dar bătrânul era greu, era de necrezut cât de mult pot să cântărească vârsta și răutatea. De mai multe ori copilul trebui să iasă din încăpere ca să se îndepărteze de miasme și să respire aer proaspăt, să-și mai potolească arsurile din plămâni. Trăgea de picioare corpul inert, arcuindu-se pe călcâie, abia înaintând câțiva centimetri la fiecare tragere. „În picioare, Folcone, ridică-te, ești voinic.” Faptul că îl putea îmboldi îi dădea curaj. Bărbatul se neglija de câtva timp. Era și mai murdar și mai descărnat decât de obicei. Nu mai închidea fiolele, nu mai punea clapa de siguranță pentru buteliile de gaz. Îl privea țintă pe Matthieu, îi făcea fotografii polaroid, ceea ce înfuria din cale afară pe copil: era ca și cum i s-ar fi furat a doua oară libertatea. Folcone luase obiceiul să-i citească o poveste înainte de culcare — începuse cu *Colț-Alb* — dar

se încurca în cuvinte, sărea rânduri, adormea în mijlocul paginii.

Strania pereche alcătuită din bătrânul neînsuflețit și băiețel ajuns pe pragul laboratorului. Aerul era irespirabil, emanațiile aveau să-i omoare pe amândoi. Matthieu, pe punctul de a da ochii peste cap, împingea acum coletul în față așa cum ar fi făcut cu o piatră sau cu o cutie. Îl lovea din când în când, având aerul că spune: „Fac asta ca să te trezesc, dar meriți o bătaie, gunoi ce ești.” Când, în cele din urmă, cu prețul unei ultime efortări, reuși să-l scoată pe chimist din încăpere și să tragă după el ușa cea grea, începu cu o bucurie răutăcioasă să-l palmuiască și să-i dea cu piciorul. Faptul că nu putea fi pedepsit îi dădea curaj. Se răzbuna pentru luni întregi de claustrare și de tratament inuman. Și se înverșuna asupra chipului chircit atât din dorința de revanșă, cât și din teama de a-l vedea pe bătrân murind și de a rămâne încarcerat cu el în subterană.

Când își reveni în simțiri, primul lucru pe care Folcone îl zări fu privirea neliniștită, furioasă a micului Matthieu, care-l palmuia cu toată puterea, urlând: „În picioare, ridică-te în picioare.” La vederea feței chinuite, chimistul căzu a doua oară în inconștiență. O altă pereche de scatoalce

usturătoare îl trezi de-a binelea. Își aminti că i se făcuse rău deasupra unei sticle de acid, că se lo-vise cu capul de marginea chiuvetei și căzuse. Ar fi putut să moară. Micuțul, fericit să-l vadă reîn-viat, îi povesti cum îl trăsese de picioare, cum îl scosese din laborator ca pe un cadavru din mor-mânt. Folcone simți în piept o neplăcută înțepă-tură:

— Trebuie să înțeleg, Matthieu, că ai riscat să te sufoci pentru mine?

— Da, cam așa ceva, de ce?

— De ce?

În acea clipă vocea lui Folcone urcase către acute, sâsâiala începuse din nou.

— Tu să-mi spui de ce. Cum ai putut să faci așa ceva, să-mi salvezi viața? Îți dai seama că îți datorez viața?

Bătrânul se ridică, clătinându-se, făcu câteva mișcări pe loc ca să-și verifice picioarele tremu-rânde. Copilul se uita la el uimit. Folcone se în-toarse în laborator, închise produsele periculoase și cutia cu furnici lăsându-le pe cele care scăpa-seră să se înfrupte din sângele său și urcă în ca-meră. O oră mai târziu ieșea cu o valiză în mână. Așeză lângă ușa micuțului provizii și sticle cu apă pentru mai multe zile, precum și haine curate. Pă-rea atât de furios, încât Matthieu nu îndrăzni să-i

adreseze nici cea mai mică întrebare. Chimistul părăsi pavilionul. Avea nevoie de liniște ca să se gândească. La naiba, biroul: va suna mâine ca să anunțe că este bolnav. În treizeci de ani nu lipsise decât o singură dată, ca să-și înmormânteze tatăl, și atunci numai dimineața.

Se adânci în noaptea înghețată de sfârșit de februarie, pe o burniță mărunță, fără măcar să închidă porțile grădinii. Se instalează într-unul din motelurile ieftine apărute aproape de bulevardul periferic, în care valul de mașini produce un uruit ca de furtună, exceptând orele în care blocajele de circulație oferă straniei momente de acalmie. Incapabil să închidă un ochi, Folcone măsoara în lung și-n lat minusculul culcuș pe care îl ocupa și în care încăpeau unul lângă altul un pat, un scaun, un dulap, o chiuvetă și un televizor, suspendat în aer asemenea unui mare asteroid, care îi supraveghea orice mișcare. Matthieu îi salvase viața și el nu putea admite una ca asta. Întreaga lui viziune despre existență era dată peste cap. Copilul pe care îl ținea la el cu forța îi sărise în ajutor în loc să-l omoare, să-l lase pradă insectelor. Să servească drept hrană dușmanilor săi, ce sfârșit frumos!

Micuțul nu-l iubea, o știa. Noaptea, cobora uneori pe ascuns să-l vadă dormind, să-l surprin-

dă în voia somnului. Copilul ilumina pivnița prin prezența lui. Părea atât de fragil cu brațele și picioarele subțiri, iar respirația lui avea un gust de fruct delicios. Folcone ar fi vrut să-l ia în brațe și să-l instaleze la cald într-un pat normal. Ar fi dat orice ca băiețelul să râdă o dată, o singură dată, să se lasă pradă unui acces de voieșie cu care era obișnuit înainte de răpire și care venea din adâncul pieptului. S-ar fi târât la picioarele lui pentru un zâmbet. Copilul își pierduse orice capacitate de a se bucura; deși uneori mai făcea mofturi încântătoare, păstra un aer nefericit care-ți sfâșia inima. Ochii săi încercânați se deschideau în gol. Se retrăsese într-o lume interioară în care nimeni nu avea acces. Micuțul rege era trist și nimic nu-l putea veseli. Pe bună dreptate, Matthieu ar fi trebuit să-l abandoneze ca pe un câine pe podea: bunătatea are limitele ei.

Folcone rămase în prostrație patruzeci și opt de ore, nemaieșind din cameră, bând apă de la robinet, uitând să se spele, să se bărbierească. Își inspira oroare, o oroare care nu făcea decât să crească, era oroarea damnatului care se vedea așa cum este: o creatură mizerabilă pe care nimeni n-o iubea și care își provocase singur nefericirea. Chiar și fotografiile lui din tinerețe îmbătrâneau de câțva vreme, portretele lui de la douăzeci de

ani se acopereau de pete, de cearcăne, de puncte, urâtenia sa morală îi contamina până și imaginile de la începutul vieții. Intrarea acestui băiețel în viața lui solitară dăduse totul peste cap. Acest vagabond, acest drăcușor îl tulburase mai mult decât toate insectele pământului. Ursuz, murdar, cu hainele vraște, Folcone părăsi hotelul, plăti pentru cameră și plecă să dea târcoale pavilionului. Era atât de încrâncenat, avea o asemenea expresie de durere pe chip, încât neliniștea puținii trecători încă pe-afară la acea oră. Nu mai îndrăznea de multă vreme să înfrunte privirea celorlalți, citea peste tot, chiar și la birou, disprețul, reprobarea lor. Când cineva îl striga, când îi adresa o întrebare, înțelegea mereu: „Asasinule, hoț de copii!”

Mântuirea prin foc

Pe când se apropia de strada lui, împiedicându-se de denivelările trotuarului, chinuit de foamea care îl rodea, văzu flăcări și un fum gros în noapte. Alergă cu inima bătând: în fața casei lui se adunase lumea. Pavilionul era în flăcări. Și Matthieu, închis în pivniță, fără nici o posibilitate de a ieși! La gândul acesta îi îngheță sângele

în vine. Se ascunse într-un loc întunecos. În jurul casei oamenii se organizau, formaseră un lanț și își treceau unii altora găleți cu apă pentru a le arunca peste foc. Sirenele pompierilor sfâșiau noaptea, lugubre, fatale. Probabil explodase o butelie de gaz comprimat, care aprinsese laboratorul. Nu trebuia să fie recunoscut: mai bine să ardă totul și nimeni să nu-i afle vreodată secretul. Îl vor crede mort în incendiu. Se întoarse, grăbi pasul ca să se îndepărteze cât mai mult de casă. La urma urmei, dacă n-ar fi ieșit din hotel în seara asta ca mânat de o forță misterioasă, n-ar fi știut niciodată ce se întâmplă. Atâta pagubă pentru insecte și munca de cercetare, atât pagubă pentru copil. Da, atâta pagubă pentru el.

Deodată, imaginea copilului culcat pe saltea, răpus de fum îi strânse inima. Se opri, cu inima sfâșiată. La urma urmei, copilul o căutase cu lumânarea: să treacă prin fața casei lui cu chipul luminos și cu prietena lui cea drăguță, asta nu însemna oare injurii la adresa bătrânului, provocare pur și simplu? Băiat ticălos! Ba nu, nici măcar nu știa că există, imbecilule, e un copil. Și tu, ticălos josnic, l-ai băgat sub pământ în vreme ce el nu cerea decât să trăiască. Și acum două zile te-a salvat! Cum poți oare, netrebnicule, răufăcătorule absolut, să stai pe gânduri? Folcone era

zguduit de un seism al sufletului. Șovăi din nou între argumente până când una din părți o învinse pe cealaltă. Tremură în frigul iernii ca un animal care simte haita, se întoarce către pavilion.

Numai de n-ar fi prea târziu! Nu și-ar ierta-o. De data aceasta alerga cum aleargă bătrânii, fără elan, fără fuleu, hurducându-se într-o parte și-n alta ca un camion prost încărcat care amenință să se răstoarne în șanț. Mutația care avusese loc în el îi influența corpul, dicta picioarelor fragile să se îndoiaie, să se încordeze din nou, să sară peste obstacole. Împinse spectatorii adunați în jurul pavilionului și mânat de o forță ciudată ajunse până la cordonul de pompieri care întindea furtunurile. „Lăsați-mă să trec, urlă el, e casa mea.” În mulțimea nervoasă, surescitată de dezastru, vecinii îl recunoscuseră.

— E bătrânul cel ținut, de unde a apărut și pocitura?

Strigătele, fluierăturile țâșniră în urma sa. Se repezi în vestibul, smulse de pe canapea o pătură veche pe care o îmbibă în apă și neluând în seamă flăcările care îl înconjurau, tăciunii care cădeau în torțe și uierând din tavan, se năpusti la ușa pivniței. Formă numărul codului, rugându-se ca focul să nu fi dereglat sistemul informatic și, o dată ușa deschisă, coborî treptele de pia-

tră indiferent la muștrările pompierilor care îl implorau să se întoarcă.

Organismul lui bătrân, uzat, ruginit redobândea o tinerețe pe care o credea pierdută. Mușchii nu ascultau decât de voința lui. Trebuia să se agațe de balustradă, aburi groși cenușii urcau din pivniță acoperind deja treptele de jos. Tușea, vedea cu greu, dar când ajunsese în prima încăpere nu mai recunoscuse nimic. O pânză neagră de densitatea cărbunelui întuneca locul. În inima întunericului, un ochi roșu creștea devorând totul în trecerea lui. Lămpile se spărseseră. Întinse brațul înainte, așa cum fac orbii, pipăind de-a lungul pereților. Găsi în cele din urmă celula lui Matthieu, o pipăi pe toată suprafața cu mâinile. Nimic. Urlă numele copilului. Nici un răspuns. Se târî pe sol, metru cu metru ca un păianjen. Când se împiedică de niște picioare goale și călduțe, suspină de bucurie: copilul trăia. Îl apucă, îl înfășă ca pe un sugar în pătura udă. Faptul că-l avea acolo, în brațe, neînsuflețit îi dădu energie. Abia puse piciorul pe prima treaptă a scării că un trosnet zgudui subsolul și o flacăra uriașă cuprinse pivnița șuierând ca un balaur. Dintr-o dată căldura deveni atroce, insuportabilă, spatele începu să i se pârlească. Se simți de parcă ar fi fost o lumânare torturată de un chi-

brit, o bucată de ceară expusă jetului unui arzător. Nu va reuși niciodată, copilul era atât de greu, disperant de greu, ca și cum ar fi vrut să-l încerce și mai mult. Dintr-o clipă într-alta casa risca să se prăbușească din interior. Lemnul trosnea, pietrele gemeau, jarul îi cădea șuierând pe păr, pe craniu, pe mâini, producând un miros de carne carbonizată. Plămânii aveau să-i explodeze, i se părea că respiră plumb topit. În urma lui focul câștiga teren, se cățara pe trepte una câte una, cerea ce i se cuvine. Nu va avea forța să urce această scară, această interminabilă Golgotă. Se îndemna singur:

— Ticălos morocănos și ursuz, nătărău sinistru, ți-ai ratat viața, străduiește-te să-ți reușească măcar ceva!

Ajunse în sfârșit la parter, cu copilul aruncat ca un pachet pe umăr. Întreg vestibulul ardea. Rampa scării ardea clătinându-se, etajul de sus vuia, ultimele lămpi explodau în rafale, vesela se spărgea, canalizările explodau și în fața lui un zid enorm de foc dansa cu strigăte sinistre. Avu o clipă de teroare absolută, fu cât pe ce să se întoarcă, să se prăbușească și să aștepte. Nu va reuși niciodată, nu, gata, se terminase. Focul îl încercuise. Dar văzând cum o flăcăruie linge pătura în care stătea chircit micuțul și incendiul în-

treg mugind, cerându-și tributul de carne fragedă, făcu un ultim efort. Un cutremur zgudui temelilele pavilionului. Răsunară noi detunături, ca și cum s-ar fi tras în el de la doi pași. Închise ochii, reazeză copilul la piept și, ținându-l cu grijă la adăpostul umărului, se cufundă în marea de flăcări într-o temperatură de infern. Ardea peste tot, un incendiu i se declanșase în coșul pieptului, în mațe, în creier. Fața întreagă îi ardea ca un o legătură de vreascuri. Nu era decât o torță vie. Striga copilului implorându-l:

— O, puișor, puișorul meu mic, rămâi cu noi, te rog, nu pleca. Micul meu prinț, am să te salvez.

Fu escortat, zgâriat, sfâșiat, lapidat de toți demonii lui Lucifer, care îl rețineau, îl torturau, îi strigau: „Du-te, lasă-l încolo pe copil, un mucos mai puțin pe lume. Aruncă-l.” Fu cât pe ce să fie străpuns de o bombă incandescentă care îi sfârtecă partea din spate a capului. Când simți aerul curat, știu că reușise, că învinsese pârjolul. Nu mai avea pleoape. Întrezări, foarte vagi, niște siluete care veneau spre el. Îngenunche, puse jos cât mai ușor cu putință prețioasa încărcătură. Apoi, o dată datoria îndeplinită, se prăbuși. În aceeași clipă, patru copii de la periferia Parisului, care de luni întregi vegetau în limburi, își regăsiră dintr-o dată trăsăturile chipului și glasul-

rile. Nu fură în stare să-și amintească sau să explice ce li se întâmplase. Și nimeni nu făcu legătura între cele două întâmplări.

De cum văzuse fumul gros târându-se pe sub ușa laboratorului și întinzându-se în limbi veninoase, Matthieu înțelese că este pierdut. Bătrânul o ștersese, poate că declanșase incendiul ca să-l elimine, să șteargă urmele vinii sale. Micuțul pusese cârpe ude sub ușa laboratorului. Focul le măturase. La câțiva metri de el, buteliile de gaz explodau ca niște bombe cu un suflu care se repercuta de-a lungul culoarelor. De vreo zece ori Matthieu urlase de să i se rupă coardele vocale. Se culcase cât era de lung pe saltea pronunțând cu voce tare numele tuturor celor pe care îi iubea. Aburii îl găsiră în cele din urmă și se strecurau înăuntru, otrăvitori fiindcă se hrăniseră cu produse de laborator. Fiecare avea culoarea și mirosul unui acid sau al unei soluții. Îl înfășurau într-un giulgiu urât mirositor. Avusese un ultim gând pentru tovarășii săi de recluziune, gândaci, furnici, viermi, fânțari.

— Adio, frățiori liliputani, dacă renașc într-o altă viață, promit să vă reabilitez.

Și atunci pe jumătate inconștient se jucase de-a ce-o să mă fac când o să fiu mare. Am să tai cas-

cadele și căderile de apă cu niște foarfeci speciali, am să inventez șamponul pentru oceane care să curețe suprafața mărilor, am să găsesc pilula efervescentă care transformă râurile în sifon, am să construiesc mașina de spălat tablouri fără a deteriora culorile, de albit norii când cerul e întunecat, am să fabric girofaruri pentru licurici. În ultimul moment, mânat de instinct se târâse afară din celulă, pe coate, ajutându-se de unghii, de palme, zgâriindu-se pe piatră. Se văzuse galopând cu Amina pe un cal mare, murg, în deșert, la răsăritul soarelui, în fața discului înroșit care creștea, creștea, și săriseră amândoi de pe cal în bulgărele de foc...

Acum tremura, o mască îi bloca fața, niște necunoscuți aplecați asupra lui îl priveau cu atenție. Un bărbat îi examina toracele, burta, picioarele. Cineva îi scoase masca, un jandarm îl întrebă cum se numește, pompierii îl apucară cu multe precauții, îl puseră pe o targă, îl înveliră cu păături speciale. Îl durea capul, se simțea istovit.

— E un miracol că n-ai nimic, îi spuse omul care-l examina, în afară de brațele care sângerează, o rană la picior și pielea capului în întregime pârlită. Nu te îngrijora, va crește la loc. Tocmai i-am anunțat pe părinții tăi. Te așteaptă la spital.

Matthieu se credea mort, nu înțelegea exact sensul vorbelor. În jurul lui, trecătorii opriți de un cordon de polițiști se împingeau să-l vadă, cu aviditatea oamenilor pentru catastrofe și cadavre.

— Priviți, e copilul de la televizor, răpit înainte de Crăciun. Era la bătrânul cel nebun, la câțiva metri de școala lui. Ce ticălos, întotdeauna am spus că moșul e ciudat!

Pavilionul era aproape ars, acoperișul trosnea într-un mod sinistru, un horn fu pulverizat și provocă o ploaie de țigle și de fiare care căzură în grădină. Pompierii încă stingeau focul cu furtunurile. Doi oameni ieșiră dintre ruinele fumegânde ducând pe o targă un corp acoperit de un cearșaf.

— Așteptați, strigă Matthieu cu un firicel de voce, vreau să-l văd.

Dădură la o parte cearșaful: văzu fața calcinată a unui individ cu orbitele pârlite, cu nasul și bărbia măcinate, cu buzele devorate. Carnea vie bătea în roșu stacojiu.

— El te-a răpit nu-i așa?, întrebă jandarmul. E Paul Folcone, proprietarul casei?

Matthieu nu îl recunoscuse imediat. Focul ștersese oarecum trăsăturile chimistului, le șlefuisese ca o piatră ponce. Le purificase și le remodelase,

imprimând pe fața strâmbată de spaimă un soi de zâmbet și chiar o blândețe pe care nu o cunoscuse niciodată. În penumbră, fusese recreat și ars ca un vas de lut un alt bărbat mai tânăr, aproape un înger. Și în timp ce mulțimea urla „La moarte! La moarte!” iar pietre aruncate de mâini anonime cădeau peste cadavrul lui Paul Folcone copilul izbucni în lacrimi înainte de a leșina încă o dată în ambulanța care îl ducea la spital.

Poveștile din *Căpcăunii Anonimi* au fost numite, rând pe rând, povești filosofice, povești crude, povești de copii pentru adulți, și, cum sperăm să o fi arătat, ele au câte ceva din toate acestea, purtând însă amprenta cărților lui Bruckner: un suspans de acțiune polițistă, un grăunte de cruzime, o anumită tandrețe, o privire lucidă și ironică asupra lumii contemporane, o mare intensitate a vieții, o ingeniozitate a ficțiunii care, toate re-unite, dau ceea ce am putea numi «marca Bruckner».

Muguraș Constantinescu

[...] Atunci Marylène făcu semnul cabalistic: un deget în gură urmat de un plescăit din limbă în timp ce mâna stângă mângâie stomacul și buzele murmură: mm, mm. Semnul de recunoaștere, parola! Asta nu putea să însemne decât un singur lucru: *Marylène era căpcăună!* Lui Balthus nu-i venea să creadă. Ea confirmă cu ochi strălucitori, întredeschise buzele dezvelind niște colți de fildeș ascuțiți ca lama. Înțelese de ce fusese atât de tulburat văzându-i fotografia. Nemaiputând de bucurie i se aruncă în brațe. Achită nota de plată și se grăbi să o ducă în Montmartre în ascunzătoarea lui. Diavolița se descurcă de minune și se dovedi pe măsura iubitului ei: într-o clipită înfulecă doi glumeți, nelăsând din ei decât câteva oase. Nebun de dragoste, Balthus își imagina deja ce pereche vor face împreună. Despre ei se va spune mai târziu: Și trăiră fericiți și mâncară mulți copii...

Pascal Bruckner

www.edituratrei.ro

ISBN 973-8291-28-3

9 789738 291287 >